BIBLIOTECA CATALANA DE VODEVIL
VOLUM V

MAURICI DONNAY

LES FILLES DE VENUS

VODEVIL EN QUATRE ACTES

Inspirat en una farsa d'ARISTÓFANES

Arranjament català de SALVADOR VILAREGUT

Dipòsit general: Kiosc del Liceu, Rambla del Centre
BARCELONA

BIBLIOTECA CATALANA DE VODEVIL
VOLUM V

MAURICI DONNAY

LES FILLES DE VENUS

VODEVIL EN QUATRE ACTES

Inspirat en una farsa d'ARISTÓFANES

Arranjament català de SALVADOR VILAREGUT

Dipòsit general: Kiosc del Liceu, Rambla del Centre
BARCELONA

Impremta d'Emili Gabañach, S. en C. — Diputàció, núm. 308 : Barcelona

REPARTIMENT

FIGURES	ACTORS
PRÓLOGOS	Sr. Font

LES MATRONES

LISÍSTRATA	Srta. Jordi (Elena)
LAMPITO	Sra. Casanovas
CALISA	Srta. Jordi (Tina)
MIRRINA	Sra. Masriera
CALONISA	» Salvador
NICODISA	» Vinyals
RODIPA	» Coy
ORENETA	» Romagosa
ROSADA	» Carreras

LES CORTISANES

SALABACCA	Srta. Valero
MIRTALIA	Sra. Salvador
FILINA	» Vinyals
CINNA	» Casanovas
GLICERA	Srta. Jordi (Tina)
DORIS	» Carreras

ELS GUERRERS

AGATÓ	Sr. Font
LICÓ	» Bozzo
TARAXIÓ	» Alcalá
NICOSTRAT	» Torres
SOSIES	» Ferrer
SOSTRAT	» Casas
CINESIES	» Alfonso
DERCILI	» Cervera

ELS VELLS

FIDÓ	Sr.	Torres
SICÁ	»	Alcalà
ESTILBONIDE	»	Toldos
CLISTENI	»	Bofill
ESTREMIDOR	»	Bozzo
DRACÉS	»	Alfonso

FIGURANTES

LA SACERDOTESSA D'ARTEMIS. — SONATRIUS. — MATRONES. — CORTISANES. — ESCLAUS. — DANÇATRIUS.

L'acció se suposa a Atenes, cap a l'any 420, abans de Jesucrist, i a l'època de la guerra del Peloponès.

Amb l'anterior repartiment, aquesta obra va estrenar-se al Gran Teatre Espanyol, de Barcelona, la nit del 19 de Desembre de 1914

PROLEG

PRÓLOGOS, *vestit amb una túnica blanca, i coronat d'eura i de violetes, surt, portant a la mà una llanterna encesa, a fòra del teló, abans de que s'encengui la batería, i dirigint-se als espectadors els diu lo que segueix:*

Barcelonines! I vosaltres,
barcelonins, salut a tots!...
Abans que l'obra desenrotlli,
com els anells d'una gran serp,
els séus cinquanta i un replecs
i de que agradi o que s'enfonsi,
el traductô, en nom de l'autor,
m'envía, oh públic, davant teu,
pêr' parlâ amb tu... Ja seré breu...
perquè — cóm sabs — fas molta por!...
Prô, ara et vinc a fer claror...
monstre, dragó, hidra de Lerna!...
i perxò porto la llanterna...
i passo a fòra del teló!...

Lo que veuràs no és cap tragedia!...
Respira, doncs, no temis pas!
Lo que a mi em sembla, és que hi riuràs,
perquè, això, passa de comedia...
Un vodevil... tampoc ho és,
encar que tot te sembli que és
vist a través d'ulleres verdes...
Es la parodia d'un gran fet
que, fa molts anys, va passâ a Grecia...
prô te'l donem amanidet
— per fer més bella la facecia...
i perquè tot vagi més llis... —
amb sal i pebre de París!...

I com que'ls homes són iguals,
tant els antics com els moderns,
i n'hi han de bons, i de dolents,
i de molt nanos, i massa alts...
veuràs els grecs d'aleshores

idèntics que'ls ciutadans
de Roma o de Plegamans,
que van a les quaranta hores
avui en día, i als banys,
i al teatre, i al fut-bol,
i als *toros*, i a pendre el sol,
i per tot!... prô al cine, no!...
i per més d'una raó:
primer, perquè no n'hi havía
i no volien foscor,
i tot a la llum ho feien,
no avergonyint-se de res,
tant el rei com el pagès!...
I tenien peus i mans,
i cames, cor, i cervell
i... tot lo demés que'ls Déus
ens han donat, perquè amb mida
en fessim ús, sens recel!,
i aixís ens semblés la vida
un *anticipo* del cel!...

Llevat del vestit, els grecs,
són com vosaltres, amics...
Ja veureu com ses converses,
ses engunies i embolics,
preocupacions i fatics,
són els d'ara!... I els més llecs
diràn al veure-ho pastat:
« Si això és d'actualitat!... »

Com ara, llavors la guerra
segava la humanitat
i temples i joiells d'art
feia malver, sense treva!...
Però els grecs, per tal flagell,
van trobâ un remei tant bell,
que... fills meus!... hem nât a *menus*,
valga'm Júpiter i Venus,
si ens hem de comparâ amb ells!...
Perquè a cap cancillería,
ara, se li acudiría
un medi tant *ressalau*,
per obligâ a fer la pau!...

Com llavors l'amor regnava,
en l'amor el van trobar;
i tal resultat va dar,
que la guerra es va acabar!...
Però, ho van fer parlant clar!...

I el medi?... quí el va trobar?...

No van sê els homes, no!... Ca!...
Doncs, quí?, direu... El dimoni
que va temptâ a Sant Antoni...
o les dònes, que és igual!...
Com filles de Venus que eren
i que són... van rumiar,
i tant van trobâ a faltar
lo que a tots dóna la vida,
que als homes van imposar:
« Pau o dejuni sens mida!... »

Com la veritat, tota nua,
era sagrada per ells
i la comedia en traspúa
d'aquesta vrîtat tant pura
que's presenta sense vels...
vui dir que, lo que veuràs,
no té d'espantar-te pas
per sa franquesa encisera
i sa manera lleugera
de parlar... Perquè un mussol,
que de tot s'escandalitza,
no ho ets pas, públic aimat...
Perquè, en el fons, res t'espanta...
No has dit sempre: « rossinyol »...
a una cosa que no canta!...

Ja no t'haig de dir res més.
Em sembla que m'has entès!...
Amanit amb sal i pebre,
serà lo que't serviré!...
— Ja no't vull tutejar més!... —
... però, dins de l'art, no's pensin!...

No's mou ningú?... Molt rebé!...
Me'n vaig a dir que comencin!...

(*Saluda, se'n va, se dóna la batería i s'alça el teló.*)

ACTE PRIMER

L'escena representa una plaça pública a Atenes. Al fons perspectiva de la ciutat i del mar blau. Al fons esquerra, el temple d'Artemis. A l'esquerra primer terme, una casa, amb porta, a la que's puja per dos o tres graons de marbre. A la dreta, cases i una tribuna, també de marbre blanc, per a arengar, des d'ella, a les masses. Pedriços, estatuas, xiprers, baladres i algún pi parasol. *Es al matí. Ambient puríssim. Cel blau. Sol brillant.*

ESCENA PRIMERA

(*A l'alçar-se el teló, les portes del temple són tancades.* DRACÉS *i* ESTRIMODOR, *dos vells xacrosos, estàn assegurs en un pedriç. Vesteixen mantells de color fosc i s'apoien en llargs bastons de crossa. Escolten, amb la mitja rialla als llavis, les pregaries de les dònes dins del temple.*)

VEUS. — (*Dintre.*) Artemis, pura deesa,
t'adorem i t'implorem,
flectant els nostres genolls,
perquè els dons de ta saviesa
sobre nós vessis a dolls!...

DRACÉS. — Sents, Estrimodor?...

ESTRIMODOR. — Prou, que ho sento, Dracés: són les nostres conciutadanes, qui preguen a la deesa Artemis perquè les deslliuri de tot desig. Des de que els séus marits i els séus amants són a n'aquesta guerra, que no s'acaba mai, les dònes d'Atenes se van corsecant, pobretes!... I per no ser víctimes dels torturadors desitjos de Venus, han tret la deesa de l'amor de tots els seus temples, posant-hi, en el séu lloc, l'estatua de Diana, deesa de la castedat. Però, per Zeus salvador!... és en và que vulguin treure a Venus dels séus altars, perquè la deesa no hi viu pas entre quatre parets fredes, sinó que cada dòna porta en sí el séu temple de Venus... el séu temple íntim!... i d'allà, no hi ha pas manera de que ningú l'en tregui...

DRACÉS. — Es clar que no!... Però, per Dionisos!... a falta dels joves, no els han quedat els vells?... Perquè ens desprecíen?... Be n'hi han prous de vells verds, entre nosaltres!... Les sents?... Ja hi tornen!...

VEUS. — (*Dintre.*) El desig s'assembla a l'home
que t'espiava al fons del bosc;
reserva-li, doncs, el càstic,
amb que colpires Acteó!...

(*Mentres, dintre del temple, llunyanes i planyívoles, se senten les veus de les dònes que preguen, passen, esbeltes i esllanguides, dues dònes. Caminen abraçades pel cos. L'una és rossa, l'altra morena. Aquesta porta una túnica rosa; aquella, una de blava. Els cants ja no se senten.*)

ESTRIMODOR. — (*En tò xafarder.*) Què no les coneixes a n'aquestes?... Són l'Oreneta i la Rosada...

DRACÉS. — Són ben maques!...

ESTRIMODOR. — I molt amigues!... Je, je, je!... (*Petita pausa.*) Es igual; convé que'ls homes tornin, emperò de la manera que van les coses, me sembla que n'hi ha per estona!... Es una guerra sense fí, aquesta!... I com que no fem més que una bestiesa darrera de l'altra!...

DRACÉS. — El siti de Decelia fa tres mesos que dura, i estem com el primer día!... Què fa, aquest Agató?...

ESTRIMODOR. — I ara pregunto jo: de què serveixen els hòplites que s'hi envíen, cada día, desde Milet, de l'Argos i de les illes?... Amb els homes de que disposa, jo no hi hauría anat pels quatre camins!... (*Dibuixa ratlles a la sorra amb el bastó.*) Veus?... Aquí és Decelia... Doncs jo concentraría, allà, tots els hòplites i tots els genets, i quan més refiats estaríen, donaría l'assalt de les muralles...

DRACÉS. — Així s'hauría fet en el nostre temps.

ESTRIMODOR. — M'apar que'l sol comença a picar una mica massa... Vine fins a casa... i allà, a l'ombra de la parra i tot menjant figues, seguirem parlant, amb més comoditat, de lo molt que pateixen els nostres pobres soldats... (*S'alcen i se'n van, ranquejant. Hauràn tornat a passar Oreneta i Rosada.*)

ESCENA II

ORENETA i ROSADA

ROSADA. — Oreneta, quí són aquests homes, que tant criden i gesticulen?

ORENETA. — No'n facis cas; parlen de política...

ROSADA. — Deuen ser bruixots!... Han dibuixat a la sorra signes estranys i incomprensibles...

ORENETA. — Són vells que parlen de la guerra... Deixa'ls estar!

ROSADA. — Oreneta, aquesta nit he somniat que'ls nostres marits havíen mort en el combat!...

ORENETA. — No vui que aitals idees tristes ombregin el teu front hermós!... Deixem discutir als vells, deixem que les nostres amigues preguin a la casta Artemis!... però nosaltres, mentrestant, conjuguem el més dolç dels verbs!... per activa!...

ROSADA. — ... i per passiva!... (*Es besen.*)

ORENETA. — I de tota manera!... Vine, oh, Rosada. Ens passejarem per la vora del mar, i mullant els peus en l'escuma d'argent i acompanyada pel cant monòton de les ones breçadores, et recitaré l'oda que la divina Safo va compondre per la cortisana egipcia Rodopis... Vine, amor mèu. (*Se'n van pel fons dreta, estretament abraçades i besant-se amb llanguidesa. Les portes del temple s'obren; entren en escena, sortint del mateix, Lampito, Mirrina, Calonisa, Nicodisa, Calisa i Rodipa. Altres dònes, que no parlen, surten també del temple i s'escampen per la plaça, formant agrupaments o dispersant-se.*)

ESCENA III

LAMPITO, MIRRINA, CALONISA, NICODISA, CALISA, RODIPA i ALTRES DONES. Les sis primeres formen un grupu principal. Després, ORENETA i ROSADA.

LAMPITO. — (*En veu forta.*) No us allunyeu: convé tenir present que Lisístrata us ha convocat a totes en aquesta plaça, per l'hora dècima, després de les pregaries. Passegeu-vos per aquets voltants, i si esteu cansades, asseieu-vos.

NICODISA. — (*Ajeient-se a terra.*) Perfectament!... Consell ben savi!...

LAMPITO. — Admireu a Nicodisa: se li diu que s'assegui, i s'hi ajéu!...

NICODISA. — Fes com jo, bella Lampito!

LAMPITO. — Ajeure'm tota sola?... Gracies!... M'estimo més estar dreta!...

MIRRINA. — Oh! Lampito, la del temperament excessiu, estic segura que segueixes pensant, sempre, amb en Taraxió, el teu noble espòs!... (*Riu.*) Ji, ji, ji!...

LAMPITO. — (*Escarnint-la.*) Ji, ji, ji!... I, tu, en què penses, Mirrina?...

MIRRINA. — Jo? En res: aquestes pregaries m'han tranquilitzat per complet!...

LAMPITO. — Sí... per una hora o dues... però, després!...

MIRRINA. — Després?... Vigilaràs els esclaus, filaràs la

llana, faràs confitures, rentaràs el menut, couràs el sopar i tot això et distreurà de certes bogeríes!...

LAMPITO. — Tot això ho faré de día, molt bé!... Però, lo terrible és quan ve la nit... Ah!... la nit!... quan me'n vaig al llit, tota sola!... No sé si ho fa el silenci, la foscor o la falta de companyía....

MIRRINA. — Ho deu fer això!... (*Amb malicia.*)

LAMPITO. — Però, m'agafa un desfici!...

NICODISA — Jo tinc por, tota sola! . I que'n són de llargues les nits!... No s'acaben mai!...

CALONISA. — Veritat que no?... Sembla que els maleits galls hagin perdut les ganes de cantar!

LAMPITO. — Però, veiam!... quan tornaràn els nostres marits?... Jo'm corseco, tant... sola, filles! (*Amb esclat.*)

MIRRINA. — Ningú ho diría!...

CALONISA. — Si en tens per vendre de salut i de força!...

NICODISA. — Si fores capaç d'esclafar un bou, amb un cop de puny!...

LAMPITO. — Es que faig exercici a totes hores. Tant aviat apreto a córrer, com nedo i faig gimnàstica!... I al llevar-me, i al ficar-me al llit, vinga saltar, com aquell qui salta la corda, i donar-me cops de taló en el lloc del cos aont se solen donar les puntades de peu!...

NICODISA. — Si tens una salut desvergonyida, filla!...

LAMPITO. — Però és en và... no'ls ädormo als sentits, no; al contrari, lo que faig és excitar-los... Ai, lo que és si això dura, no sé pas aont arribarem!... No ho sé!... ai!... (*Xiscla, plora i es peciga.*)

CALONISA. — Oh! Lampito, la del tempèrament excessiu!..

LAMPITO. — Si una pogués ser com l'Oreneta!...

NICODISA. — L'Oreneta i la Rosada! Veus-en aquí dues que han trobat el medi de consolar-se de l'ausencia dels séus marits!...

CALONISA. — Ditxoses d'elles!... Perquè si és veritat lo que's diu...

MIRRINA. — I qui pot saber-ho?... No siguem tant mal pensades!...

RODIPA. — Jo sé, per un dels meus esclaus, que era a Milet quan hi vivía l'Oreneta...

NICODISA. — Ah!... sí?... Apa, conta!... Digues, digues!...

RODIPA. — Doncs bé, sembla que a Milet, quan encara era soltera, se passejava amb els cabells tallats i riçats com un xicot, i portava un gran mantell, un llarg bastó i calçat liconià!...

NICODISA. — Com un home, vaja!...

RODIPA. — Lo que hi ha, és que va haver de renunciar a sortir pels carrers disfreçada de xicot, perquè la canalla va acabar per apedregar-la!...

LAMPITO. — Fort, i massa poc, encara!... Li va estar bé, per escandalosa!... (*Pausa.*) Però, tot això, no ens

torna pas els nostres homes, veritat, Calisa?... Còm és que no dius res, menudall?... (*Entren Oreneta i Rosada.*)

CALISA. — Oh!... Lampito, la del temperament excessiu; què són les teves penes comparades amb les meves?... Tu, al menys, has conegut l'amor, en braços del teu marit... i si es morís...

LAMPITO. — Calla, Calisa, en nom dels Déus!... Això ni en broma!...

CALISA. — Vui dir que si morís el meu marit, l'hermós Nicostrat, en aquesta maleida guerra, me quedaría viuda sense saber quin gust tenen las seves caricies!...

LAMPITO. — Què dius, ara?

CALONISA. — Que no us l'ha contada, Calisa, la seva nit de nuvis?...

CALISA. — Ai!... no s'assembla pas a les altres!... Va venir la nit; els amics ens van acompanyar a casa, amb antorxes!... Hi arribem: tot estava apunt: els esclaus ja dormíen; la banyera, nèta; l'aigua, calenta, i el pa de pecic, a la tauleta... Els amics se'n van...

NICODISA. — Us quedeu sols!... Sols, per fí!...

CALISA. — En Nicostrat m'abraça, s'agenolla i em fa petons...

LAMPITO. — Oh!... que n'ets de crudel, Calisa, contantnos tot això!... I còm s'hi entreté, amb els detalls, la maleida!...

MIRRINA. — Vaja, valor, Lampito!...

TOTES. — La del temperament excessiu!...

CALISA. — ... Me diu mil parauletes dolces i m'omple de festetes i magarrufes que'm fan esgarrifar tota, de cap a peus!...

LAMPITO. — Feu callar aquesta moça, o sinó me'n vaig!... (*Furiosa.*)

CALISA. — ... I tant me va arribar a dir: «el meu joiell, el meu ratolinet i el meu ídol,» que no vaig poguer més, i em vaig posar a plorar!...

LAMPITO. — I, perxò et vas posar a plorar, ximpleta?... No era pas cap insult lo que't deia el teu marit, noia!...

CALISA. — Ja ho sé, però... Veus-aquí que, tot de sobte, truquen a la porta del carrer...

MIRRINA. — Era la sogra, de segur!...

CALISA. — No, era una cosa més horrible encara! Era un amic del meu marit, qui, en veu forta, li cridava: «Afanya't, Nicostrat, afanya't!...» «Què hi ha?...» preguntà. «Acaba d'arribar un missatger... L'estratègic demana cinc mil homes més, que han de marxar aquesta nit mateixa!...» «Ara, desseguida?...» «Ara mateix!...»

LAMPITO. — I què?...

CALISA. — Que en Nicostrat se'n va haver d'anar! Se va vestir, va agafar les armes i... no l'he tornat a veure!... I, ara, digues, Lampito : tinc raó al dir que la meva sort és més crudel que la teva?...
LAMPITO. — No ho creguis pas, Calisa: entre aquell qui mai ha tastat el vi, i aquell qui havent-lo tastat no'n pot beure més, el més de plànyer és el que'l va tastar!... No hi donguis voltes!..
CALISA. — Sí, però tu vius de records!...
LAMPITO. — Ja te'ls regalo els records!...
CALISA. — I si en Nicostrat no torna?... I si el maten a la guerra?...
LAMPITO. — Tu rai, que ets jove!... Te tornaràs a casar!...
CALISA. — Però i si soc jo, la que'm moro?... Em moriré ignorant les delicies de l'amor!... Ai!... pobreta de mí!... (*Plora.*)
TOTES. — Pobra xicota!...
LAMPITO. — No ploris, vaja, filla meva! La teva tía Lisístrata, ens ha convocat per a trobar un remei als nostres mals!... (*Entra en escena Lisístrata, sortint de la porta de casa seva. Murmulls de satisfacció.*)
TOTES. — Ah!
LAMPITO. — Precisament, aquí la tens!...
TOTES. — (*Amb entusiasme, alçant el braç dret.*) Salut, salut, Lisístrata!...

ESCENA IV

LES MATEIXES, més LISÍSTRATA. ALTRES MATRONES; després, quan s'indiqui, SALABACCA i CORTISANES.

LISÍSTRATA. — Salut, amigues!... Començarem desseguida; però veig que encara no hi som totes!... No han vingut les cortisames?...
LAMPITO. — No encara...
MIRRINA. — Però que també les heu convocades?... (*Amb estranyesa.*)
LISÍSTRATA. — I doncs?... Totes les dònes!... Elles també ho són, i em convenen tant com vosaltres perquè els meus projectes se puguin realitzar!... Però, quan una es digna avisar-les per a tractar d'una qüestió tant important, s'estimen més dormir! Per l'Afrodita!... (*Contrariada.*)
RODIPA. — Què no veus que no hi estàn fetes a llevar-se tant dejorn?...
CALISA. — Aquí les tenim...!
NICODISA. — Veu-se-les aquí, les hetaires!...
MIRRINA. — Ui!... les donotes públiques!... (*Amb repugnancia. Precedides per Salabacca, qui porta un riquísim trajo oriental, entren pel fons un agrupament*

de cortisanes, vestides sumptuosament, que's deturen a algunes passes de les matrones.)

LISÍSTRATA. — Oh, Salabacca, per què tant tu com les teves companyones us detureu i no avanceu, resoltament, cap a nosaltres?... Veniu: en la ciutat deserta, no som totes iguals?...

SALABACCA. — Tens raó: som iguals, des del moment que no hi han homes!... (*Lisístrata circula, amistosament, per entre les cortisanes, parlant amb totes elles.*)

CALONISA. — (*A Nicodisa.*) T'has fixat en les arrecades que porta aquella tant alta i morena?...

NICODISA. — Deu ser assiàtica...

RODIPA. — Es maca!...

CALONISA. — Vols dir?... Jo no li trobo...

RODIPA. — S'han posat totes túniques brodades per venir a l'assamblea!... Túniques brodades al matí?... Això sí que no fa!... Es ridícol.

MIRRINA. — Potser no'n tenen d'altres!...

CALONISA. — Sí, però per lo que'ls costen!... (*Les matrones no deixen de mirar, fixament, a les cortisanes, però sense barrejar-s'hi.*)

SALABACCA. — (*Molestada, à una cortisana.*) Escolta, Filina, vès... que porto alguna cosa extranya, a l'esquena?... (*Se tomba. La cortisana fa que no amb el cap.*) Aleshores, què és lo que crida tant l'atenció de totes aquestes... dònes?...

LISÍSTRATA. — (*A les matrones.*) Veiam, matrones amigues!... Es que voleu continuar separades, aixís, en dos camps?...

MIRRINA. — I doncs?... que potser vols que alternem amb aquestes dònes?

LISÍSTRATA. — Es clar que ho vui, i és de justicia, des del moment que les hem invitadas!... I, ademés: què signifiquen aquests escrúpols intempestius?... No us ocupeu més que d'elles, a tota hora; us feu contar las seves historíes, les imiteu, les copieu, teniu els mateixos gustos, les mateixes costums, i, algunes vegades els mateixos amants!...

MATRONES. — (*Protestant.*) Oh!... no, no!... Això no!...

LISÍSTRATA. — (*Excitant-se.*) Sí, els mateixos amants!... Ho torno a dir!... I, ara, precisament, voleu fer aquesta distinció pueril i humilianta?... Barregeu-vos unes amb altres, valga'm Càstor i Pòlux!... Quan se tracta, com ara, de pendre una decissió contra els homes, no és quan les dònes han de demostrar una implácable germanor?... Salut i fraternitat, filles de Venus!... Barregeu-vos!... Jo us ho mano!... (*Esclat de simpatía entre les matrones i les cortisanes, les quals se barregen i fraternitzen, bulliciosament.*)

MATRONES. — Sí, sí, amigues!...

CORTISANES. — Sí, sí, germanes!...

LISÍSTRATA. — I, tu, Lampito, em faràs de secretaria! Ordena a totes aquestes dònes que prenguin lloc i que's disposin a escoltar-me.

LAMPITO. — (*Cridant.*) Silenci!... silenci!... Pregueu als Déus i a les Deeses que vulguin il·luminar i dirigir els debats d'aquesta assamblea a favor d'Atenes i de la nostra felicitat!... (*Se col·loquen totes les dònes en semi-cercle; unes dretes, altres assegudes, altres ajegudes a terra, formant un quadre; avançant, les que s'indiquin, per a invocar l'intervenció dels Déus.*)

MIRRINA. — (*Alçant els dos braços i mirant al cel.*) Que'ls Déus i les Deeses se dignin acollir els nostres vots i les nostres pregaries!... Oh, tu, Apol, el Déu de la lira d'or!... que l'armonía regni entre nosaltres! (*Se retira a son lloc, entre les altres.*)

SALABACCA. — Oh, tu, la més pura de les verges i la més bella, oh, Artemis!... Foragita de les nostres carns el desig, perquè sia devorat pels goços de la vergonya!... (*Lo mateix que l'altra.*)

LISÍSTRATA. — I tu sobretot, verge invencible, Pal·las Atenea, inspira'ns... i que la saviesa presideixi l'assamblea de les nobles matrones d'Atenes!... (*Murmulls d'aprovació.*)

LAMPITO. — Silenci!... Escolteu totes amb atenció!... L'assamblea de les dònes s'ha reunit, aquest matí, per a trobar un medi d'acabar amb la guerra, que, des de ja fa vint anys, roba a la Grecia lo millor i lo més pur de la seva sang!... S'obre la sessió!... Quí demana la paraula?...

LISÍSTRATA. — Jo!... (*Murmulls d'aprovació. Lisístrata puja a la tribuna.*)

LAMPITO. — Posa't aquesta corona, abans de parlar! (*Li posa una corona d'olivera.*) Silenci!... que calli tothom!... Atenció!... Mireu-se-la!... Tus i escup, com fan els oradors! Senyal de que'ns dèu haver de dir una pila de coses!...

TOTES. — Escolteu!... Calleu!... Atenció!...

LISÍSTRATA. — (*Parlant, amb gestes d'orador.*) Dònes d'Atenes!... Germanes!...

TOTES. — (*Aplaudint i cridant.*) Io!... Io!... molt bé!...

LISÍSTRATA. — Permeteu-me, abans que tot, que us dongui les gracies per haver vingut!... La vostra conducta ha de fer vergonya als homenots!... Heu vingut, totes a la una, sense pressió ni promesa de cap mena!... Heu obrat com en els temps venturosos de les virtuts cíviques i guerreres!... Com en els primers anys de la República!...

TOTES. — (*Aplaudiments i crits.*) Io!... Io!... molt bé!...

LISÍSTRATA. — I ja que he parlat de virtuts guerreres, parlem de la guerra!... Parlem-ne!...

TOTES. — Sí!... sí!... parlem de la guerra!... de la guerra!...

LISÍSTRATA. — La guerra, germanes, pot ser sagrada i necessaria quan un poble defensa les seves creencies, els séus Déus i el séu territori!... Però quan, com ara, la guerra neix de pretextes buscats amb mala fe, quan és l'esplai d'un poderós per a esclafar al dèbil i quan és un medi d'enriquir-se... aleshores la guerra se torna bàrbara, vil i detestable, als ulls dels Déus i de les dònes!...

TOTES. — (*Aplaudiments i crits.*) Molt bé!... molt bé!...

LISÍSTRATA. — I ara pregunto jo: per què la patim la guerra, des de fa vint anys?... Per què tota la Grecia no és més que un immens camp de batalla? Còm és que els barbres han devastat els nostres camps, han calat foc als nostres temples i han saquejat les nostres ciutats?.. Quina greu ofensa ha mitjançat per a tanta desolació?... Cap!... La guerra sols se fa perquè l'un ha menjat massa i l'altre té mal de cor!... Veus-ho-aquí!

TOTES. — (*Aplaudiments i crits.*) Té raó!... té raó!

LISÍSTRATA. — No us sab greu que'ls pares dels vostres fills sien lluny de vosaltres, a les files? Perquè, sens dubte, no n'hi ha cap de les aquí presents, que no tingui el marit a la guerra, veritat?...

CALONISA. — Oi tal!... El meu fa cinc mesos que és a Tracia!...

NICODÍSA. — I el de casa en fa set que és a Pilos!...

LISÍSTRATA. — I després!... No n'esteu cansades de tant espantoses matances?... No us fan horror tals vessades de sang inútils?...

TOTES. — (*Cridant.*) Sí, sí!...

LISÍSTRATA. — Doncs, bé; jo he trobat un medi d'acabar la guerra!... Esteu disposades a secundar-me?...

MIRRINA. — Sí!... Ho juro, per les Deeses!... Encara que hagués d'empenyar-me la roba, i beure'm, després de fosa, la plata dels diners!...

CALONISA. — I jo encara que'm partissin en dues meitats, com un llenguado, i me n'hagués de menjar una!...

LAMPITO. — I jo, per veure fer la pau, pujaría de genollons fins al cim de la montanya més alta!...

LISÍSTRATA. — Aleshores, ja no puc callar-ho més!... Oh, dònes!... si volem obligar als nostres marits a que facin la pau amb els séus enemics, no tenim més que un remei!..

TOTES. — Quin?... Digues...

LISÍSTRATA. — Abstenir-nos!...

MIRRINA. — Abstenir-nos?... De què?... Parla!...

LISÍSTRATA. — Ho faríeu?...

LAMPITO. — Encara que'ns hi anés la vida!... Vès si vas bé!...

LISÍSTRATA. — Doncs, a la pròxima treva... al primer armistici... quan els nostres marits tornaràn... lo primer que faràn, serà demanar-vos... amor!... veritat?...

LAMPITO. — I nosaltres els n'hi darem desseguida, oi noies?... (*Amb gran alegría.*)

LISÍSTRATA. — Oh, Lampito, la del temperament excessiu!... Doncs això, precisament, és lo que se'ls ha de negar!...

MIRRINA. — Còm?... què?...

LISÍSTRATA. — Sí... això!... I els exposeu les condicions previes, sense les quals no els concedireu res... m'enteneu?... res!... fins que us prometin la pau!...

MIRRINA. — Té raó!...

NICODISA. — Es clar!...

CALONISA. — Quina jugada!...

RODIPA. — Els tenim ben agafats!... Oh, Lisístrata, dòna enginyosa!...

MIRRINA. — Esperit subtil!...

TOTES. — Idea sublim!... Molt bé!... molt bé!...

LISÍSTRATA. — Oh! nobles atenienses, no esperava menos de vosaltres!... Esteu, doncs, disposades a comprometre-us, amb jurament inviolable?...

TOTES. — Sí, sí, pronuncía la fórmula!...

LISÍSTRATA. — Doncs ja puc dir-vos que l'hora en que podreu posar en pràctica la vostra resolució, s'acosta!

LAMPITO. — (*Amb inquietut.*) Còm?... què vols dir?...

LISÍSTRATA. — Sí: els Déus aquesta nit m'han enviat un somni, pel qual he comprès que'ls nostres marits arribaràn avui a l'hora dotzena, perquè l'exèrcit se troba no més que a pocs estadis de la ciutat!... Alegreu-vos, doncs, oh!... amigues!...
(*Moviment de decepció en totes. Se dispersen i es giren d'esquena. Lisístrata baixa de la tribuna.*)

LISÍSTRATA. — Però, què teniu?... Per què'm gireu l'esquena?... Aont aneu?... Us mocegueu els llavis!... Brandeu el cap!... Per què us heu tornat tant grogues, tot de sobte?... Què volen dir aquestes llàgrimes?... Ho fareu?... (*Imperiosament.*) Sí, o no?... Dubteu?...

MIRRINA. — No, jo no ho faré pas!... m'estimo més que continui la guerra!...

LISÍSTRATA. — Aont vas, Nicodisa?...

NICODISA. — A casa!... Es día de bugada, i tinc por que les esclaves!...

LISÍSTRATA. — Deixa-la estar la bugada!...

RODIPA. — (*Xisclant, horriblement.*) Ah!... ah!... oh, divina Lucina, detura aquests dolors, deixa'm arribar a casa... Ai!... ai!...

LISÍSTRATA. — Què li agafa, ara, a n'aquesta?... Què t'has tornat boja, Rodipa?...

RODIPA. — No, no, és que'm sembla que ja hi som!

LISÍSTRATA. — Doncs no se't coneix, filla meva!... Això és una escusa per a anarte'n!...

RODIPA. — Què sabs tu!... Ai!... ai!... te dic que me'n deixis anar!...

LISÍSTRATA. — I tu, Calonisa, què hi dius, tu que, ara mateix estaves disposada à deixar-te partir en dues meitats com un llenguado?... També te'n desdeixes?..

CALONISA. — Demana-m'ho tot, menos això!... Caminaré, si vols, per sobre brases!... Però, renunciar a lo millor que hi ha al món!...

LAMPITO. — ... a lo principal!...

CALONISA. — Això, mai!... No hi estem fetes a n'aquesta mena de dejunis, Lisístrata!....

LISÍSTRATA. — I tu, Nicodisa, també has mudat d'intent?...

NICODISA. — Sí, m'estimo més caminar sobre brases!...

LISÍSTRATA. — (*Furiosa.*) Oh, atenienses, dònes impúdiques!... No té d'estranyar-me, no, la vostra odiosa negativa!...

NICODISA. — Què hi vols fer! No som dònes superiors, com tu!...

LISÍSTRATA. — No, és veritat, ben al contrari!...

LAMPITO. — Però, també, si ens ho dius així, de sobte, una hora abans de que arribin els nostres marits!... Jo'm pensava que encara tardaríen tres mesos!...

LISÍSTRATA. — Així, jo no puc comptar amb ningú al treballar per la vostra felicitat?... Per què heu invocat als Déus i a les Deeses, doncs?...

MIRRINA. — Perquè se sol fer sempre!... Es la costum!... (*Riuen totes.*)

LISÍSTRATA. — I ara blasfemeu!... Ja no us falta res més!... Císniques!... Es dir, que m'abandoneu?...

ORENETA. — Nosaltres, Lisístrata, estem disposades a secundar-te i a comprometre'ns...

ROSADA. — ... amb jurament inviolable!... Pots comptar amb nosaltres!...

LISÍSTRATA. — Ja són dues!... (*Animant-se.*)

LAMPITO. — Oh! aquestes, és clar!... Com que no hi perden res!...

LISÍSTRATA. — I tu, Calisa, filla meva, a la que he educat com si et fos mare, em secundaràs, eh?...

CALISA. — Oh!... no, tía, no!... Fes-te'n carrec!... Jo no puc comprometre'm ni jurar res!... No'm vui morir sense saber lo que són els misteris de l'amor!...

SALABACCA. — Oh!... Lucina benfactora!... Vine en socors de la nostra estimada Lisístrata!... (*Invocant.*)

LISÍSTRATA. — Sí alguna de vosaltres vol proposar un altre medi d'acabar la guerra, que demani la paraula!...

CALONISA. — Estàs ben segura, oh, Lisístrata, de que,

si ens abstenim completament de... això que tu dius, se firmarà aviat la pau?...

LISÍSTRATA. — N'estic certa. Tanquem-nos, pels Déus, a casa nostra, ben perfumades, pentinades i pintades!... Cobrim-nos de joies i velem lleugerament les nostres formes amb transparentes túniques!... Esperonem el desig dels homes, amb mil poses estudiades, amb actituts provocatives, amb gestes eròtics!... Ja veureu quins efectes obtindrem!... Quan perdràn la paciencia, faràn la pau, n'estic més que segura!...

SALABACCA. — Oh, nobles matrones d'Atenes! Conec els homes! Com més us hi negueu, més ho desitjaràn!...

MIRRINA. — Sí, però, tu, Salabacca, no hi perdràs res!... Es clar que us convé, a vosaltres!...

LISÍSTRATA. — Però si les cortisanes s'hi comprometen, també, amb jurament!... I ho faràn, perquè a n'elles les interessa, tant com a nosaltres, que la guerra s'acabi!...

SALABACCA. — I tant, si ens interesa!...

LISÍSTRATA. — I, ademés, ja sabeu que l'home sempre desitja allò que no pot haver!... I com més resistim, més ens voldràn!...

RODIPA. — No hi ha més, torna a tenir raó!...

SALABACCA. — Es la raó que parla!...

TOTES. — Sí, sí, té raó!... Torna a tenir raó!...

NICODISA. — Erem nosaltres les imbècils!..

LISÍSTRATA. — Esteu, doncs, disposades a comprometre-us, amb jurament inviolable?...

TOTES. — Sí, sí, ja ho crec!... Decidides!...

LISÍSTRATA. — I, tu, Calisa, persisteixes sempre en lo mateix?

CALISA. — Oh!... sí, tía, sí; hi persisteixo; jo no'm comprometo ni juro res! Què ho sé, jo, per ventura, lo que'm demanarà el meu marit?... I si faltés al jurament sense adonar-me'n?...

SALABACA. — No tinguis por!... La primera vegada una se n'adona sempre!...

LISÍSTRATA. — Doncs, bé, ja que no vols entendre la raó, castigaré la teva toçudería tancan-te en el temple d'Artemis, baix la protecció de la casta deesa! Això et calmarà! I, vosaltres, Nicodisa i Mirrina, la vigilareu, perquè no s'escapi!... (*Aquestes dues rodegen a Calisa.*)

MIRRINA. — Apa, Lisístrata, vinga el jurament!... Cada una de nosaltres, per la seva part, pronunciarà la fórmula i totes la repetirem plegades!

CALONISA. — Còm ho farem?...

LISÍSTRATA. — Posarem a terra una gran copa negra; obrirem un bot de ví de Tasos, i jurarem no barrejar-hi ni una gota d'aigua...

RODIPA. — Molt bé!...

LISÍSTRATA. — I per donar a tal jurament el caràcter sagrat que li és degut, anireu al temple d'Artemis a cercar la sacerdotessa i em portareu una copa i un bot de vi. I, de passada, em tancareu, en lloc segur, a la meva neboda Calisa!...

MIRRINA. — Vine, Calisa, pobre amiga meva!

CALISA. — Passeu endavant!... no fugiré! Però, oh,... dònes, recordeu-vos ben bé de lo que vaig a dir-vos!... Els mortals no poden desviar el curs de les lleis naturals!... Es en và que'm poseu baix la protecció de la casta Artemis!... Totes les vostres precaucions seràn inútils!... La nostra santa mare Venus i el séu diví fill, l'Amor, triomfaràn de tot si els Déus han decidit que jo no m'haig de morir sense haver conegut els misteris de l'amor!... (*Entra, resoluda, en el temple, precedida de Mirrina i Nicodisa. A poc entren en escena, sortint del mateix temple, la Sacerdotessa d'Artemis i tres joves sonatrius: una de flauta, altra de llaut i altra de címbal. Vénen, després, Mirrina i Nicodisa, portant, l'una, una gran copa negra, i l'altra un bot de ví. Lampito, qui haurà entrat, també, amb les altres, surt, portant una copa d'or a la mà.*)

CALONISA. — Silenci!... silenci!... ¡Veus-aquí la sagrada processó!... (*El seguici evoluciona i es col·loca al mig de l'escena. Posen la gran copa a terra, al davant de Lisístrata.*)

LISÍSTRATA. — Oh!... Persuasió omnipotenta, i tu, copa amiga de la joia, rebeu el sacrifici i sigueu propicis a les dònes!... (*Nicodisa obre el bot de vi i l'aboca a la copa.*)

RODIPA. — Com brolla la sang vermella de Dionisos!...

LISÍSTRATA. — Apa, Lampito, Mirrina, Salabacca, i totes vosaltres, oh, amigues meves!... Aneu extenent las mans sobre la sagrada copa, i... jureu!...

TOTES. — (*Amb rel·ligiosa cantarella i extenent les mans sobre la gran copa.*)

Si el meu marit o el meu amant,
el séu amor invocant
i en nom de Venus, em demana
l'acte sublim, del que tot dimana...
juro, que, amb tota fermesa,
sabré mantenir ma promesa;
i tant li resistiré,
que, de mi, no obtindrà re!...

CALONISA. — (*Amb coqueteria perversa.*)

Per excitar-lo, em posaré
al cap corona de llaurê!...
I esdevindré tant encisera,
coberta amb túnica lleugera

treta del fons de ma arquimesa,
que's veurà tota ma nuesa!...
Quin tip de riure m'hi faré,
quan em voldrà i no'm podrà havê!...

SALABACCA. — (*Amb furia eròtica.*)
Doncs, jo, ben nua, com la Deesa...
nua i guarnida de joiells,
l'exaltaré com la tigresa
al tigre exalta amb sos rampells!...
I fent jugâ, amb lleus gronxaments,
els més bells arrodoniments
del meu cos brú, el domaré
i foll tornar-lo sabré!...

LISÍSTRATA. — (*Amb exaltament afrodisíac.*)
I si entre l'arbre i l'escorxa
vol entafurar, per força,
sos dits, que llisquen roents
com dos manats de serpents...
tots els meus vels em treuré,
l'acte d'amor mimaré,
sospirant i pantejant
com si ell no fos davant!...

TOTES. — I si per cas soc perjura,
que'ls Déus tornin aigua pura
el xardorós vi vermell
que bull dins d'aquest tinell
i brilla amb viu tornasol,
com si fós la sang del sol!... (*Pausa.*)

LISÍSTRATA. — I ara, sacrifiquem la víctima!... (*Pren de mans de Lampito la copa d'or, l'omple en el tinell, o gran copa, beu, i la passa a totes les altres, que fan lo mateix que ella.*)

RODIPA. — Bevem totes, oh germanes, per a fonamentar la nostra amistat!... (*Sonen, al lluny, trompetes de guerra. Moviment d'espectació.*)

MIRRINA. — Escolteu, escolteu!...

NICODISA. — Són ells!...

CALONISA. — Arriben!... Correm-hi a rebre'ls!... (*Moviment de totes per a corre-hi.*)

SALABACCA. — (*Deturant-les amb el geste.*) Que ningú es mogui! Val més rebre'ls amb fredor!

LAMPITO. — Però bé els hem de veure!... Això no ho tenim pas privat!... i en havent jurat, rai!... Vosaltres fareu lo que voldreu, però jo hi vaig!

CALONISA. — Jo també!... (*Totes, menys Lisístrata, Salabacca, Oreneta i Rosada, corren cap el fons, distribuint-se per diferents llocs, per veure l'entrada dels soldats. Sonen les trompetes més aprop.*)

LISÍSTRATA. — Sort que han jurat!... (*Per sí.*)

ORENETA. — S'acosten!... Vols anar-hi, Rosada?...

ROSADA. — Ja ho hem vist més de vint vegades!... i sempre és lo mateix, Oreneta!

ORENETA. — Es que són els nostres marits, Rosada!...

ROSADA. — Tant se me'n dóna!... I a tu, amor meu?

ORENETA. — Lo que tu vulguis, tórtora meva!... (*S'abracen i es besen llànguidament.*)

LISÍSTRATA. — (*A Salabacca, signant-li l'agrupament que formen Oreneta i Rosada, estretament abraçades.*) Que no les veus?... A n'elles sí que tant se'ls endóna la guerra com la pau!... (*Se'n van a poc a poc Oreneta i Rosada.*)

SALABACCA. — (*Mirant-les amb compassió.*) Que Venus les faci bones!...

LES DEL FONS. — (*Cridant i fent voleiar els mantells.*) Ja són aquí!.... Mireu-se'ls!... (*Crits d'alegria. Trompetes. Entren pel fons dreta els capdills i els soldats, cridant i esvalotant, els quals s'abracen amb grans transports de joia amb ses respectives esposes i amigues. Animació i cridoria vivíssima.*)

TOTES. — Visquen els defensors de la patria!....

TELO

ACTE SEGON

La mateixa decoració. Es de nit. Lluna clara. La plaça és deserta. Calma i silenci. Al cap d'una estona se senten, de sobte, dins la casa de l'esquerra, crits, soroll de mobles que cauen i trencadiça. La porta s'obre, bruscament, i es tanca amb violencia, després d'haver donat pas a Licó, qui surt, corrent, amb l'empenta de qui ha rebut una puntada de peu. Cau, assentat a terra, al mig de la plaça. No sab què dir, però, després d'una pausa, diu lo que segueix.

ESCENA PRIMERA

LICÓ, després LISÍSTRATA

LICÓ. — Això no té nom, valga'm Herakles i els séus treballs famosos!... La meva dòna... la meva dolça Lisístrata, acaba de treure'm de casa a puntades de peu!... Quina acollida més afectuosa per un marit que torna de la guerra!... (*S'alça i va a la porta de l'esquerra.*) Veiam!... Fem l'enfadat. (*Tus i crida.*) Lisístrata!... Lisístrata!... Monstre, tigresa, hiena, bruixa!... dòna!... Obre'm la porta!... (*Pausa. Silenci.*) Hum!... Em sembla que, a la valenta, no'n treurem pas res!... Veiam, provem el registre de la dolçor!... (*En tò melós.*) Lisístrata!... Lisístrateta!... Lisístratineta!... Apa, dolenta!... Prou jugar a fet!... Obre'm la porta, granoteta daurada!... No, si ja ho sé que m'espíes pel forat de la clau!... Cuita!... Em sembla que no t'he demanat pas cap cosa de l'altre món... per que't posis així!... Al cap-d'avall, em sembla que hi tinc dret a demanar-te... lo que't demano!... (*S'obre la porta i entra Lisístrata.*)

LISÍSTRATA. — Què és això?... Ets una mica massa gran per fer tant el ximple!... Te n'hauríes de donar vergonya!... Em prives de dormir, esvalotes!... Ja veuràs, cridaré als vigilants escites!... Però tens sort que a n'aquests mai se'ls troba quan més falta fan!...

LICÓ. — Es que fa més de dues hores que'm tens aquí, prenent la lluna; i ja'n tinc prou de bromes, vaja!...

LISÍSTRATA. — Es que això no ho és una broma!... O si no, per què me'n deixaves perdre la costum. Lo que t'he dit: o la pau o dejuni absolut.

LICÓ. — Noia!... Tens unes maneres de parlar, tu també!... Si m'estimessis!...

LISÍSTRATA. — T'adoro, Licó!

LICÓ. — No, si m'estimessis, no't preocuparíes més que de fer una bona provisió de... tendresa!...

LISÍSTRATA. — Què't penses que el meu cor és un magatzem? Ja t'ho he dit: quan hi hagi la pau, seré la teva dòna, però, mentres duri la guerra, soc de marbre!...

LICÓ. — Doncs jo no ho soc de marbre!...

LISÍSTRATA. — Ja ho seràs! Vés a donar un tom per la ciutat. Las nits són fresques en aquest temps. Vaja, no t'hi cansis... que jo me'n vaig al llit!... No m'hi veig de sòn!... Bona nit, maridet meu!... (*Tot anant-se'n.*) Ai!... quin gust poguer dormir tota sola!... (*Se'n va per la porta de l'esquerra.*)

LICÓ. — I ara?... La meva dòna no hi és tota!... (*Pausa.*) Si ho entenc, que'm pelin!...

ESCENA II

LICÓ. Desseguida CINESIES. Després, SOSTRAT, i a mida que s'indiqui, SOSIES, DERCILI i NICOSTRAT

(*S'obre la porta del primer terme de la dreta, i entra Cinesies. Ha rebut també una puntada de peu, i cau, botant com una pedra, als peus d'en Licó. La porta es torna a tancar, amb furia.*)

LICÓ. — Eh?... (*Ajudant a n'en Cinesies a alçar-se.*) Un altre?... No heu pas pres mal, company?...

CINESIES. — No, gracies!... He encepegat amb aquesta maleida pedrota!... (*Ja dret.*)

LICÓ. — Però... (*Coneixent-lo.*) ... si és en Cinesies, el meu subaltern!...

CINESIES. — El mateix, capità!...

LICÓ. — Que... potser... vens de casa teva?... (*Amb intenció.*)

CINESIES. — ... Sí... ara en surto... (*Dissimulant.*)

LICÓ. — Vaja... vaja!... Tots bé, veritat?

CINESIES. — Molt bé!... Molt!...

LICÓ. — I... la teva dòna?

CINESIES. — (*Dominant-se.*) Trempada!... aixerida!... I... la teva?...

LICÓ. — Des... (*Corretgint-se.*) No, no, vui dir... trempa-

da, també!... Trempadíssima!... (*Pausa, en la qual no saben què dir.*)

CINESIES. — ... Fa bona nit, eh?...

LICÓ. — Ja ho crec!... L'aire és una mica fresquet... però encara és agradable!

CINESIES. — (*Pausa.*) Vaja... vaja!... I ara, com de costum, a donar una volteta després de sopar... eh?...

LICÓ. — ... Sí... és allò... què s'ha de fer?...

CINESIES. — Tant mateix, després de set mesos d'ausencia, fa certa alegría, veritat?... el tornar a veure la ciutat que'ns ha vist néixer... la casa aont vivim... els nostres nens...

LICÓ. — (*Amb intenció.*) Les nostres dònes!...

CINESIES. — Naturalment!... També!...

LICÓ. — La teva, sempre tant maca... eh?... Ah!... pillet, que dèu haver anat bé, no?... Que ho deus haver trobat dolç, després de set mesos de dejuni!...

CINESIES. — Psé!... Potser no tant com tu et penses!... I això que la treva és sols de cinc díes!...

LICÓ. — Ah!... que li has dit tu a la teva dòna que havíem tornat no més que per cinc díes?...

CINESIES. — Es clar que l'hi dit!...

LICÓ. — I còm s'ho ha pres?...

CINESIES. — Molt... bé!...

LICÓ. — Molt bé?... Vols dir?...

CINESIES. — Ha rondinat una mica... però l'he convençuda desseguida!... Si un hagués de fer cas de les lamentacions de les dònes!...

LICÓ. — ... Aont arribaríem, veritat?...

CINESIES. — No faltaría més!... (*Pausa.*)

LICÓ. — Si vols entornar-te'n a casa teva... per mi, no facis compliments!... Com si no hi fós!...

CINESIES. — Oh!... no, no, i ara?... Ben al contrari!...

LICÓ. — Que... potser... us heu barallat amb la teva dòna?

CINESIES. — No!... Al contrari, si ja dèu dormir!... (*Entra en Sostrat.*)

SOSTRAT. — (*Furiós.*) Però què li passa a la meva dòna? Així que anava per fer-li un petó, m'ha tret de casa!...

LICÓ. — (*Sense adonar-se'n.*) A mi també!...

CINESIES. — (*Lo mateix.*) A mi també!...

LICÓ. — (*A Cinesies.*) Ah!... sí?...

CINESIES. — (*A Licó.*) Es dir que... tampoc?...

LICÓ. — Tampoc!...

SOSTRAT. — I figureu-vos l'efecte que tal acolliment m'ha fet!... Amb lo esmolats que venim!... Oi, nois?...

LICÓ. — A mi m'ha enviat a... pendre la fresca!...

CINESIES. — A mi també!...

SOSTRAT. — Però quina abella les ha picades a les nostres dònes?...

LICÓ. — Aquí tenim a n'en Sosies i a n'en Dercili... els

marits de l'Oreneta i de la Rosada!... (*Entren pel fons esquerra Sosies i Dercili.*)

SOSIES. — Salut a tots!...

DERCILI. — Salut!...

TOTS. — Salut!...

LICÓ. — I vosaltres, què?...

SOSIES. — Còm què?...

SOSTRAT. — Vull dir còm us han rebut les vostres dònes?...

SOSIES. — Tant malament com volgueu!... Per'xò venim furiosos!... Figureu-vos que hem sopat tots quatre plegats: en Dercili, la seva dòna, la meva dòna i jo, oi, Dercili?...

DERCILI. — Oi!... (*Estúpidament.*)

SOSIES. — Doncs bé; les nostres dònes, que, quan ens en vam anar a la guerra ni es coneixíen, es veu que durant la nostra ausencia s'han fet d'allò més amigues!... Oi, Dercili?...

DERCILI. — Oi!...

LICÓ. — Bé, i què més?... (*Impacient.*)

DERCILI. — Doncs, que havent acabat de sopar...

SOSIES. — Espera't; s'ha de dir que durant tot el sopar no feien més que mirar-se i riure i fer-se l'ullet, i...

DERCILI. — En havent acabat de sopar, s'han alçat de taula, i s'han fòs!...

TOTS. — Fòs?... (*Menys el que parla i Sosies.*)

SOSIES. — Vol dir que se n'han anat!...

TOTS. — Ah!... (*Lo mateix.*)

DERCILI. — Nosaltres les hem deixades marxar, fent veure que no ens en adonàvem, compreneu?...

TOTS. — Sí, sí!... (*Lo mateix.*)

SOSIES. — Però veient que no tornaven, ens hem començat a alarmar, ens hem alçat de taula i les hem buscades per tota la casa!...

SOSTRAT. — I les heu trobades?...

DERCILI. — Sí; s'havíen tancat, amb pany i clau, en una cambra; i aquest... (*Senyalant a n'en Sosies.*) ... que ha guaitat pel forat de la clau, diu que les ha vistes, oi, tu?...

SOSIES. — Oi!...

LICÓ. — ... I què feien?...

DERCILI. — Primer m'he pensat que volíen pendre un bany, perquè anaven nues...

LICÓ, SOSTRAT i CINESIES. — Ah!...

DERCILI. — Però després m'he convençut de que no, perquè s'han posat a ballar!... Com que m'he pensat que s'havíen tornat boges, m'he posat, amb aquest, a picar furiosament a la porta...

SOSIES. — Però elles, en comptes de venir a obrir, ens han respost, rient com unes poques soltes: « Feu primer la pau, i després ja'n parlarem!... » (*Entra Nicostrat.*)

DERCILI. — I com que han apagat el llum, ja no hem vist res més!...

NICOSTRAT. — Vosaltres, rai!... Encara heu tingut sort, relativament!... Vosaltres, al menys, heu vist les vostres dònes!... Però, a mi m'ha sigut impossible trobar a la meva!... I com que vaig demanant a tothom: « No haríeu pas vist a la meva dolça Calisa?... No sabríeu pas aont és la meva muller estimada?... », se me'n riuen a les barbes, i em contesten: « Que Júpiter te'l torni, mestre!... »

CINESIES. — (*Amb ira.*) Maleides dònes!... Ja tenen raó, ja, els que diuen que no's pot viure amb elles... ni sense elles!... (*Entra Agató.*)

LICÓ. — Aquí tenim l'Agató!... Pot ser aquest ens aconsellarà sobre lo que s'ha de fer!...

ESCENA III

Els MATEIXOS i AGATÓ

TOTS. — Salut, Agató!...

AGATÓ. — Salut, amics!... Però, què passa?... Còm és que en aquestes hores de nit us trobo encara pel carrer?...

LICÓ. — D'aont vens ara tu, Agató?...

AGATÓ. — De casa... M'he passat el dia redactant la memoria de la darrera campanya i preparant les respostes a les interpel·lacions que'ls demagocs me faràn demà, al Nix...

SOSIES. — Així, doncs, no sabs res?... Ah!... Les nostres dònes s'oposen a complir els séus devers d'esposes!...

LICÓ. — Volen que abans fem la pau amb els Lacedemonis!

AGATÓ. — La pau, la pau!... Com si fós cosa vostra l'exigir-la!...

CINESIES. — Es clar! Però és que invoquen la felicitat de Grecia i la salvació de la República!...

AGATÓ. — Contesteu-les que el primer dever de tota bona ciutadana és el de poblar l'Estat, fent fills cada vegada que l'ocasió es presenta!...

CINESIES. — Potser vas una mica massa lluny tu, també, Agató!... (*Escandalitzat.*)

SOSTRAT. — Oi, tal!... Això de cada vegada que l'ocasió es presenta!...

AGATÓ. — ... Vui dir en unió dels respectius marits, s'entén!... I què penseu fer, ara?... Badar pels carrers?...

LICÓ. — I, doncs, què vols que fem!... Ens en anirem a fer retratar, si et sembla!...

AGATÓ. — Poseu-vos sobre sí, valga'm Plutó i Proserpina!... No permeteu que's burlin de vosaltres!... No demostreu tant interès per lo que se us refusa!...

En lloc de somicar en aquesta plaça deserta, correu a casa de les cortisanes!... i us rebràn amb els braços oberts!... Precisament aquesta nit hi ha una gran festa a casa de l'hermosa Salabacca! Hi trobareu les dònes més esplèndides d'Atenes!... Honoreu a Venus fòra de casa!... I no hi torneu fins a punta de día, completament borratxos, amb l'antorxá al puny i coronats de roses!... I, sobre tot, no els demaneu res a les vostres dònes!...

SOSIES. — Té raó!... Anem a casa de la Salabacca!... Eh, Dercili?...

DERCILI. — Està dit! Anem-hi!... Que vens tu, Cinesies?

CINESIES. — Es clar que vinc!

LICÓ. — I tu, Nicostrat?

NICOSTRAT. — Aneu-hi vosaltres, si voleu... però a mi deixeu-me estar!... No tinc el cor per diversions, jo! M'entorno a casa, per esperar a la meva Calisa!... Com que ella a mi no m'ha refusat res... tampoc tinc el dret a enganyar-la!...

LICÓ. — Torna-te'n a casa, pobre Nicostrat!... Tu sí que ets el model dels marits!... I tu, Agató, que vens amb nosaltres?...

AGATÓ. — ... Més tard... potser sí... ja'ns hi trobarem... Ara com ara, em convé estar ben sol i aprofitar el silenci de la nit per a anar preparant les contestacions que oposaré demà a les interpel·lacions dels demagocs.

LICÓ. — Prepara els teus arguments per confondre als que t'acusin! I, mentrestant, gracies del teu consell!... Creu-me que'l seguirem amb furia!... (*Se'n van tots, parlant i gesticulant, pel fons.*)

ESCENA IV

AGATÓ, sol

(*Avança, a l'assegurar-se, després de mirar a tots costats, de que està ben sol, a pas de llop, cap a la casa de Lisístrata, — la de l'esquerra.*)

AGATÓ. — (*Cridant.*) Lisístrata!... Lisístrata!... (*Però vetaquí que se senten crits, i una dòna i un home entren pel fons. Són: la Lampito i el séu marit, Taraxió.*) Vaja, no més me faltava això!... Què replutons hi venen a fer aquests, ara, aquí?... Mireu que és prou!... (*S'amaga darrera d'una pilastra.*)

ESCENA V

LAMPITO i TARAXIÓ

TARAXIÓ. — Que ha de durar molt aquesta persecució desesperada, Lampito?... (*Cansat, ensonyat i avorrit.*)
LAMPITO. — (*Furiosa.*) Durarà mentres me quedin cames, Taraxió!... Vui saber aont vas!... No me'n fío de tu!... (*Ell badalla.*)
TARAXIÓ. — Ja t'ho he dit... Me'n vaig a dormir!...
LAMPITO. — Ah!... és a dir que te'n vas a dormir fòra de casa, eh?... Molt bé!...
TARAXIÓ. — Es clar!... Com que a casa no's pot dormir!
LAMPITO. — Quin aplom que tens, fill meu, per no dir una altra cosa!... No deuré ser pas jo qui te'n priva de dormir?
TARAXIÓ. — Quin gosar que tens, filla meva, per no dir altra cosa!... Quí ha de ser sinó tu la qui em priva de dormir?... Com que sembla que t'hi punxin al llit, aquesta nit!...
LAMPITO. — Es que tinc formigor a les cames!...
TARAXIÓ. — No calles mai!...
LAMPITO. — Tinc tantes coses per a dir-te!...
TARAXIÓ. — I en el precís moment que agafo el sòn... plaf!... me plantifiques un petó a l'orella!...
LAMPITO. — Taraxió!... Arribaràs fins a l'extrem de queixar-te de les meves caricies?...
TARAXIÓ. — Quan se té sòn, no se'n fan de caricies!... I després, em fas calor!... Si et penses que això és agradable!...
LAMPITO. — Quí'm pot assegurar que tota aquesta sòn no és més que una comedia que estàs representant?
TARAXIÓ. — Jo?... I amb quin fi?...
LAMPITO. — Amb el de desempellegar-te de mi i d'anar a casa de les donotes públiques!... Pobre de tu si em fessis aquesta mala passada!... T'escanyaría!... Ho sents? T'escanyaría!... Ah!...
TARAXIÓ. — Vaja, no més ens faltava això!...
LAMPITO. — Per'xò et previnc que per tot allà aont vagis te seguiré!... Hi estic resolta!
TARAXIÓ. — (*Resignat.*) Com tu vulguis!... Tu mateixa!... Carreguem-nos de paciencia!...
LAMPITO. — Ala, passa, toca-sòn!... (*En Taraxió se n'ha anat. Ella, alarmada, se'n va corrent darrera d'ell.*) No, si no'm fugiràs, no!... Quan jo dic que aquesta sòn no és més que comedia!... (*Ja és fòra.*)

ESCENA VI

AGATÓ; desseguida, LISÍSTRATA

AGATÓ. — (*Sortint de l'amagatall.*) Ja són fòra!... Per Júpiter, em pensava que no se n'acabaríen d'anar mai! (*Queda, per uns moments, escoltant si se sent res i si ve algú; després, acostant-se a la casa de l'esquerra, crida:*) Lisístrata!... Lisístrata!... (*S'obre la porta, a poc a poc, i treu el cap Lisístrata.*) Lisístrata, ets tu?..

LISÍSTRATA. — Ets tu, Agató?... Ja se n'han anat aquell parell?...

AGATÓ. — Ja són fòra!... Que... puc entrar?...

LISÍSTRATA. — Es impossible, per mor dels esclaus!... Comprens?...

AGATÓ. — Els esclaus dormen en aquesta hora!

LISÍSTRATA. — No pot ser!... En Sòcrates es posaría a lladrar axís que't veuría! Es un goç tant rebec!

AGATÓ. — Tens raó!... Maleida bestia!... Ja no hi pensava!... Còm ho farem, veiam!... Ja veuràs, vine tu!...

LISÍSTRATA. — I ara, per quí m'has pres?...

AGATÓ. — Es que t'haig de dir una cosa molt important.

LISÍSTRATA. — Espera't un moment... ja vinc!... Em fas pena, plantat aquí, al mig de la plaça!... (*Entra a dins i torna a sortir desseguida, embolicada amb el mantell, de cap i tot. Tanca a poc a poc la porta, després de dir lo següent al goç, que lladra.*) Apa, Sòcrates!... Vols fer el favor de callar!... Axís!... Veus?... Axís ets maco!... No, si ja ho sabía que en Sòcrates s'estima molt a la seva mama, oi?... (*Tanca i avança cap Agató.*)

AGATÓ. — Gracies als Déus que ets aquí!... Oh!... la meva adorada Lisístrata!... (*Va per abraçar-la.*)

LISÍSTRATA. — (*Esquivant l'abraçada.*) Pst!... pst!... pst!... Les mans quietes!... Estem en perill!... El meu marit pot arribar d'un moment a l'altre!...

AGATÓ. — No n'hi ha cap de perill, perquè el teu marit, per ara, no vindrà. Hi està massa bé allà aont és!...

LISÍSTRATA. — Escolta, Agató, no has sentit parlar d'un jurament que totes les dònes d'Atenes han fet, comprometent-se a...

AGATÓ. — Sí, sí, ja ho sé; però aquest jurament no hi resa amb mi!...

LISÍSTRATA. — No ha de resar per tu!... Per tots!... Els termes són formals: (*Recita.*)

« Si el meu marit, o el meu amant,
» el séu amor invocant... »

AGATÓ. — Deixa't de juraments!... T'he esperat i no has vingut! I aquí, en aquesta plaça, he trobat al teu

marit, a n'en Cinesies i a molts d'altres... i com que a mi lo que'm convenía era que se n'anessin, els he enviat a tots a casa de la Salabacca!...

LISÍSTRATA. — I quina cara feien els marits?...

AGATÓ. — Una cara d'allò més estrafalaria!... I s'ha de concedir, per'xò, que'ls sobra la raó; perquè lo que'ls passa no pot ser més extraordinari!... Quan un torna a casa, després d'una llarga ausència, es pot preveure tot, menos que la seva dòna li digui lo que'ls haveu dit!... (*Riu.*)

LISÍSTRATA. — Es dir que a tu et fa gracia?...

AGATÓ. — Sí, trobo que és una idea genial!... I que la dòna que l'ha tinguda no ha de ser pas cap tonta!...

LISÍSTRATA. — Quí et sembla que és, a tu?...

AGATÓ. — No sé...

LISÍSTRATA. — (*Modestament.*) Jo no soc pas tonta, eh?...

AGATÓ. — Tu!... Has sigut tu, oh la meva Lisís!... I, ja ho entenc!... Ho has fet perquè vols ser tota per mi, exclusivament per mi!... Oh!... (*Trasportat de joia.*)

LISÍSTRATA. — No t'exaltis!... T'equivoques; ho he fet sens cap egoisme, sols perquè's faci la pau!... Per res més!...

AGATÓ. — Ja veuràs!... Em sembla que estem perdent un temps preciós!... Aviat serà de día... el teu marit no tardarà a tornar... I com que, a hores d'ara, ho dèu estar perdent tot — ja sabs que s'hi juga fort a casa de la Salabacca — pensa que si ets bona per mi, tindrà sort al joc i tornarà a casa carregat de diners!... Apa, un cop de cap, Lisís, fes-ho, si no per mi, per ell!... Fes-lô guanyar!... Pensa amb els teus fills, amb el dot de les teves filles!...

LISÍSTRATA. — Ui!... que la sabs llarga!...

AGATÓ. — Apa, vine!... (*Va per abraçar-la. Ella s'escapa, i deixant en les mans de l'Agató el séu mantell, apareix sumtuosament vestida d'una túnica ajustadíssima brodada d'or i d'argent, que li dibuixa divinament tot el cos. Ha anat cap a la porta de casa seva, i s'apoia, llànguidament, amb una posa provocativa, en la columna de l'atri. La lluna, donant-li de ple, l'il'lumina vivament.*)

LISÍSTRATA. — Si t'acostes, crido!

AGATÓ. — (*Extasiat, contemplant-la.*) Oh!... la meva deesa!... que ets hermosa!... Tu no m'havíes dit que estiguessis tant a punt!... Traidora!...

LISÍSTRATA. — Si dónes un pas, crido a n'en Sòcrates!

AGATÓ. — Es que ara tu en tindràs la culpa, filla!

LISÍSTRATA. — Agató, torna'm el mantell!

AGATÓ. — Mai, per Zéus immortal!... (*Avança cap a n'ella*)

LISÍSTRATA. — (*Amb despreci.*) Oh... els homes!... Tots són iguals!... Perquè'm veu vestida com una corti-

sana, li semblo mil vegades més apetitosa!... Torna'm el mantell, te dic!...

AGATÓ. — Sigues meva, i et juro que la pau serà un fet!

LISÍSTRATA. — No; primer la pau, i després seré teva!

AGATÓ. — (*Ofès.*) Molt bé!... Però no't pensis que me'n torni ara a casa, a dormir tot sol, com un curt de... geni!... No!... Gracies a Venus, no falten pas dònes molt més amables que tu!...

LISÍSTRATA. — Sobre tot sempre que les paguis bé!...

AGATÓ. — (*Amb fingida indiferencia de gall ofès.*) Sí... me n'aniré una estoneta a casa de la Salabacca!...Un sempre s'hi diverteix, allà!... Hi arribaré en plena festa!... Hi trobaré el teu marit, i potser fins en Sòcrates!... No el teu goç, no!... L'altre Sòcrates... el filosop!... Hi estaré allò que se'n diu en familia!

LISÍSTRATA. — Suposo que no t'enduràs el meu mantell, veritat?... Em sembla...

AGATÓ. — (*Allargant-li la capa.*) Ai!... sí, és veritat, perdona!... Estava tant distret... Ja no hi pensava... (*Ella el pren.*) Adéu!...

LISÍSTRATA. — (*Furiosa, però dominant-se.*) Vés, vés!... Però jo et prometo que si poses els peus a casa d'aquella donota, no'm veuràs mai més!...

AGATÓ. — Tant se me'n dóna!...

LISÍSTRATA. — Doncs, adéu... per sempre! (*Ell se'n va cap a la dreta. Ella l'espia, i quan se convenç de que realment se'n va, deixa el mantell a terra i corre, desesperadament, per a retenir-lo.*) Miserable!... ingrat!... bandoler!... pillastre!... Doncs, bé, no, no hi aniràs, perquè jo no ho vui que hi vagis! (*Penjant-se-li al coll.*)

AGATÓ. — Aleshores, consents?...

LISÍSTRATA. — Ai!... sí... però, aont?... Aont anirem?...

AGATÓ. — A casa meva!

LISÍSTRATA. — Impossible!... Podem trobar algú pel camí... algún marit en vaga!

AGATÓ. — Pobre home!...

LISÍSTRATA. — I, ademés, si en Licó tornava!... Escolta: hi ha un lloc segueríssim!

AGATÓ. — Quin?... Aont?... Parla!... Depressa!... (*Ella li senyala el temple.*) El temple?...

LISÍSTRATA. — Sí... (*Molt baix.*)

AGATÓ. — El temple de Diana?... La Deesa de la castedat?... Oh!... oh!... però lo que'm proposes és un sacrilegi!...

LISÍSTRATA. — No hi ha cap més lloc!

AGATÓ. — Però còm ho farem per entrar-hi?... La sacerdotessa no hi és en aquesta hora... i les portes són tancades!...

LISÍSTRATA. — Hi ha una porteta excusada... Sé aont amaguen la clau... A la dreta... sota la tercera pedra... Vaig a asegurar-me'n!... Deixa'm fer a mi!...

Espera'm aquí, a l'ómbra... Torno desseguida!... (*Va cap al temple i desapareix per l'escala.*)

AGATÓ. — No tardis!... (*S'amaga darrera d'una pilastra, com abans. Al poc entra, venint del temple, Lisístrata, seguida de Calisa.*)

ESCENA VII

LISÍSTRATA, CALISA; AGATÓ, amagat

LISÍSTRATA. — Sí, soc jo, filla meva!... Vinc a buscar-te, per tornar-te la llibertat per algunes hores.

CALISA. — Oh! tia!... Còm és que has sigut tant severa i tant implacable?...

LISÍSTRATA. — Pobre filla meva!... Perquè tenía obligació d'aparentar una severitat que, en el fons, no sentía; per mor de les altres, que hauríen estat geloses de la teva felicitat! Convenía que la llei fós igual per a totes!... Però tu no has jurat!... Vola, doncs, a reunir-te amb el teu marit Nicostrat, qui t'espera, tristament, a casa teva!

CALISA. — (*Amb gran alegría.*) Oh!... tía!... I que n'ets de bona!... I que te n'estic d'agraida!... No t'ho pots pas pensar!...

LISÍSTRATA. — Prou que m'ho penso! Però, recorda't que sols te torno la llibertat per algunes hores... i amb una condició...: que tornis al temple abans de ser de día!... Al primer cant del gall!...

CALISA. — Al primer cant del gall?... Potser és una mica massa dejorn, tía!... Vols dir que ja tindré temps? (*Molt marcat.*)

LISÍSTRATA. — (*Somrient.*) Ui!... encara te'n sobrarà!

CALISA. — Aleshores, estigues tranquila, tieta!... Ho juro per la Deesa!

LISÍSTRATA. — No t'oblidis de l'hora, sobre tot!... Perquè jo en tindría la culpa!... I de tot això ni una paraula a ningú, m'entens?, a ningú!... Vès d'obteinr també d'en Nicostrat la promesa del més absolut silenci!... Estàs contenta? Ara ja no tindràs por de morir abans d'haver conegut els misteris de l'amor! Veritat?

CALISA. — Oh!... tieta meva!... (*L'abraça, la besa i se'n va, corrent, per la dreta.*)

ESCENA DARRERA

LISÍSTRATA i AGATÓ

LISÍSTRATA. — (*A l'Agató, qui surt de l'amagatall.*) Aquí em tens!... T'he fet esperar, veritat?...
AGATÓ. — Una mica!...
LISÍSTRATA. — Fill... no trobava la clau!... Però, ara, tot està a punt!
AGATÓ. — Vine, doncs, oh, la meva Lisís!...
LISÍSTRATA. — No és una bogería això?... No m'obligaràs a penedir-me de lo que vaig a fer per tu?...
AGATÓ. — Seré el teu amant fervent fins a la mort!...
LISÍSTRATA. — Ah!... La Calisa tenía raó!... No's contraría pas impunement el curs de les lleis naturals!... La predicció d'aquesta noia cau ara sobre meu!...
AGATÓ. — Què vols dir?...
LISÍSTRATA. — Res... però em sembla que una força sobrenatural m'empeny... que no soc jo, l'entenimentada Lisístrata, qui fa lo que fa en aquest moment, sinó una altra dòna a qui jo no conec!... Oh!... Déus, si se sapigués!...
AGATÓ. — Es impossible!... Estàs per sobre de tota sospita!... I això és, precisament, la teva força!...
LISÍSTRATA. — No, això és, precisament, la meva debilitat!... I és dins del temple de la casta Artemis aont haig de ser perjura?... I si la Deesa em castigués?... I si la casta Artemis em fes sentir el pes de la seva ira?... A mi, a la dòna deslleal... impúdica... i adúltera!...
AGATÓ. — No s'enfadarà la Deesa, no, no tinguis por!... Es veritat que és casta... Però també ho és que és jove i hermosa!... I, com a tal, no pot sentir gelosía al veure que les altres dònes estimen i són estimades!... (*Se sent, al lluny, com un plany dolcíssim, l'himne sagrat. No se sab si és el vent o un chor de dònes qui canta.*)
LISÍSTRATA. — Escolta!... No sents?...
AGATÓ. — Què?... què és?...
LISÍSTRATA. — L'himne!... L'himne sagrat!...
AGATÓ. — Però si no hi ha ningú dins del temple!...
LISÍSTRATA. — (*Esfereida.*) Ah!... Es la Deesa, és Artemis, que manifesta la seva ira i em recorda el meu dever!...
AGATÓ. — No!... Si la Deesa sentís ira contra tu, el séu astre, en el cel, es velaría!... Però, mira-te'l!... (*Signant-li la lluna que brilla intensament en el cel i els il'lumina de ple a ple.*) Cap núvol gelós té intenció,

per ara, d'atenuar la seva esplèndida claror!... No temis, doncs, amor meu!... Vine!... (*Se li acosta i l'abraça.*)

LISÍSTRATA. — T'estimo!... (*Se'n van, abraçats i besant-se, cap al temple, a la claror vivíssima de la lluna i breçats pel ressò, dolcíssim i llunyà, de l'himne sagrat.*)

TELO PAUSAT

ACTE TERCER

LA FESTA A CASA DE SALABACCA

Gran sala, sumtuosament decorada, amb pintures murals i garlandes de flors; en les columnes, cornises i frisos de marbres de color. Sortides laterals. Velariums i tapiços riquíssims. Gran obertura al fons, que dóna a una terraça. Panorama de la ciutat i el mar, vivament il·luminats per la lluna clara. A l'entorn d'una gran taula, sobre munts de coixins i tofudes catifes, estàn ajeguts els convidats, vestits de riques túniques i coronats de roses, barrejats amb Salabacca i les cortisanes, ricament enjoiades, gairebé nues, amb el rostre exageradament pintat i amb els cabells empolvats de blau. La taula de marbre i or, molt baixa, és plena de plats d'argent, curulls de fruites i confitures: en altres, grans aucells rostits, conservant encara totes les plomes i cues brillants. També hi han vasos preciosos, gerros amb flors i àmfores d'or i cristall, plenes de vins gelats. L'encens, la mirra i l'aloes cremen, amb espessa fumera, en trípodes d'argent; i grans canalobres d'or maciç il·luminen, amb ses flames rogenques, fantàsticament, la sala. Esclaus negres, de pell llustrosa i calces de colors virolats, uns serveixen menjar i begudes, i altres, amb grans ventalls de plomes amb llarg mànec de marfil, refresquen l'aire. Cau del sostre, pausadament, una pluja de fulles de rosa.

ESCENA PRIMERA

SALABACCA, GLICERA, FILINA, DORIS, MIRTALIA, CINNA i demés CORTISANES. FIDÓ, SICÁS, ESTILBONIDE i CLISTENI. ELS QUATRE ESCLAUS NEGRES. Al costat de SALABACCA hi ha un sol lloc desocupat.

SICÁS. — Per l'Afrodita, oh, amics!... No trobeu que aquest llit desocupat al costat de Salabacca és d'un efecte deplorable?... No us fa l'impressió d'una boca hermosa en la que hi falta una dent?... Vols deixar-me'l ocupar a mi, oh... divina Salabacca?...

SALABACCA. — No, no't moguis del teu lloc, oh Sicàs!... perquè això sería substituir la dent que falta per un caixal corcat!... (*Rialles generals. Animació.*)

FILINA. — (*A Sicàs, que té al séu costat.*) T'està bé!... Què hi tens de fer tu al lloc de l'Agató, eh?...

SALABACCA. — Com que l'Agató no vindrà!... Quí sab si en aquest moment s'esplaia en braços d'una altra dòna!...

CINNA. — Estigues tranquila; totes estem juramentades!...

SALABACCA. — Ja sabs si totes el mantindràn el jurament?...

FIDÓ. — No l'han de mantenir les gates maules!... Si tota la ciutat està soliviantada: els marits, rebutjats per les propies mullers i trets de casa a puntades de peu, van perduts pels carrers i han arribat a les mans amb un grupu de solters que'ls han cridat: «Volteu-los!...»

GLICERA. — (*Fent un xiscle i dient, enfadada, a Estilbonide, que té al séu costat.*) Ai!... Escolta, Estilbonide, no comencem!... Ho sents?... Mira que ara m'has fet mal!...

ESTILBONIDE. — Ets massa delicada, també, Glicera!... Total, per un pecic!... (*Als convidats.*) Amb prous feines l'he tocada!...

GLICERA. — (*Escarnint-lo.*) «Amb prous feines l'he tocada!...» Però això no priva de que encara se'm conegui la marca dels teus dits al braç!... Ja t'he dit que prou tocar!... M'entens?...

MIRTALIA. — Si sapiguessiu lo pesats que sóu, no ho farieu!... Fills!...

GLICERA. — I sempre et peciguen i et toquen per contar-te unes coses més fastigoses!...

FIDÓ. — Què hi voleu fer!... Aquests bons magistrats sempre són els mateixos: aquí es rescabalen de l'austeritat que han d'aparentar en el tribunal!... Prou pena tenen!...

CINNA. — Vols canviar de lloc amb mi, Glicera?... Estaràs al costat d'en Clisteni, qui et besarà amb una barba plena de salsa!...

CLISTENI. — Les teves amigues estàn impossibles aquesta nit, Salabacca!... Les hauríes d'aconsellar una mica més d'amabilitat!

FILINA. — Hem de ser fidels al jurament!

ESTILBONIDE. — Què hi tenim que veure nosaltres amb el jurament!... No som pas soldats!...

CINNA. — Es que hem jurat no cedir a cap preu ni a cap home!... I comencem a resistir-vos per anar-nos habituant a uns rigors que no són pas professionals!...

GLICERA. — Es com si diguessim un ensaig!

FILINA. — I un entrenament! (*Rialles generals.*) Mireu en Sicàs, còm plora!...

FIDÓ. — No, és que està abominablement tèrbol!...

SICÁS. — No, Atenienses!... Ploro perquè tinc por que els soldats ens disputin els favors de Salabacca, la dels cabells negres com la nit!... de Cinna, la dels braços blancs com la llet!... de Glicera, la de les cames lleugeres!... de Mirtalia, la de la...

MIRTALIA. — Calla, desvergonyit!...

SICÁS. — ... I de tantes i tantes altres!...

SALABACCA. — No ploris per això, Sicàs!... La mateixa actitut defensiva observada amb vosaltres, observarem amb els soldats!

SICÁS. — Ah!... és dir que'm vols fer creure que mantindràs el jurament?.....

SALABACCA. — Es clar!... I doncs?...

SICÁS. — Fins si l'Agató...

SALABACCA. — Encara que vingués el rei de Persia!... No veus que aquest jurament em torna la virginitat?

TOTS. — Bona!... Bona!... (*Rialles. Entra Doris.*)

DORIS. — Salabacca!... Acaba d'arribar una colla d'homes que demanen per parlar amb tu!...

SALABACCA. — Que passin!... (*Doris fa un signe a l'interior i entren Licó, Cinesies, Sostrat, Dercili i Sosies, tots donant mostres de gran timidesa.*)

ESCENA II

Els MATEIXOS i EL GRUPU DE MARITS

LICÓ. — (*No podent-se treure les paraules de la boca, enlluernat per tot lo que veu.*) Sa... la... bac... ca!... Que'ls Déus te guardin... amb la companyía!...

TOTS. — Je!... je!... (*Rialles generals i tabola.*)

LICÓ. — (*Apart.*) Ja hi som!... Lo que jo'm temía!... Ja ens han pres la mida!...

SALABACCA. — (*Imposant quietut.*) Silenci!... (*A Licó i demés marits.*) Sigueu els benvinguts a casa meva, oh, hermosos forasters!...

LICÓ. — (*Apart.*) Caram!... quina dòna!... I que és amable!... (*Alt a Salabacca.*) Tant com hermosos, no!... Passadors!... Res més que passadors!... I forasters, tampoc, perquè tots som fills d'Atenes!... Ens hem atrevit entrar aquí confiats en ta fama d'hospitalaria, que t'ha fet tant gran número de parroquians!...

TOTS. — (*Picant de mans i cridant.*) Bé, bé!... Molt bé!... (*Menys, és clar, el grupu de marits.*)

LICÓ. — Si venim aquí, és perquè les nostres dònes ens han tret de casa.

SALABACCA. — Arribeu ben a punt! Els meus convidats són tots molt amables, i les meves amigues d'un tracte força encoratjador!... Faràn els impossibles

perquè us semblin lleugeres les hores que passeu al séu costat!...

FILINA. — Per què us esteu plantificats aquí, amb aquest posat de curts de geni?... Que potser us fem por?...

TOTES. — (*Rient.*) Ja!... ja!... ja!...

LICÓ. — Els heu de dispensar!... No veieu que tots són pares de familia!... No hi estàn fets!...

FILINA. — Em sembla que el nostre aspecte no té pas res d'horrible!... Noies, si no comencem nosaltres!... (*Dirigint-se a les demés. Les cortisanes se van alçant de taula, i s'acosten als marits, aparellant-se desseguida Filina amb Cinesies, Mirtalia amb Sostrat, Glicera amb Sosies, Cinna amb Dercili i Salabacca amb Licó. Les demés formen grupu amb els altres homes.*)

FILINA. — (*A Cinesies.*) Sabs que ets molt guapo, tu?... Quina monada!... Còm te dius, trapacerot?... (*Fregant-se amb ell i fent-li l'ullet amb tot descaro.*)

CINESIES. — (*Tremolós, torbat i no podent parlar d'emoció.*) Em dic Cinesies... per a servir-te!...

FILINA. — Ai... videta!... quin nom més rexinxolat!...

CINESIES. — I ara?... Es com els altres!... No ho trobo que sigui... això que tu dius!... Veus?... tu sí que n'ets de rexinxolada!... (*Se'n van tots dos, agafats, cap el fons, a reunir-se amb les altres parelles.*)

SALABACCA. — I tu.... (*A Licó.*) ... gentil capità, ajeu-te al meu costat, en aquest llit, que estava reservat per l'Agató!

LICÓ. — No t'avorriràs amb mi?... (*Dolç.*) Aquesta dòna em farà perdre el món de vista!...

SALABACCA. — I ara, amics, visca l'alegría!... Evohè!... Evohè!... (*Cridant.*) Ajeieu-vos damunt d'aquests llits amb les vostres parelles!... Les àmfores són plenes i les copes vuides!... Aboqueu les unes dintre de les altres, i les altres dintre de les vostres boques!...

TOTES. — (*Cridant i picant de mans.*) Evohè!... Evohè!... (*Tots se col·loquen, els uns ajeguts i els altres drets, a l'entorn de la gran taula. Animació i tabola.*)

LICÓ. — (*Entusiasmat com un noi.*) Caram!... quina diferencia amb la vida de familia!... (*Acariciant els braços nusos de Salabacca.*) Ai, valga'm Càstor i Pòlux!... quins braços més... més!... quin pit més... més!... I quins ulls més... més!...

SALABACCA. — Què dius?... que ets tartamut?...

LICÓ. — No, és que dic... més!... més!... que'n vui més!.. Vet-ho-aquí!... (*Cridant.*)

SALABACCA. — Ah!... (*Satisfeta.*)

LICÓ. — Es igual!... Quí m'havía de dir, ahir vespre quan tornava de la guerra, que jo, a hores d'ara, no fóra al llit amb la meva Lisístrata!... Ah!...

TOTS. — (*Sorpresa general.*) Eh?... Còm?... Què?...

SALABACCA. — Què dius, ara?... Que Lisístrata és la teva dòna?...

LICÓ. — Sí; fa sis anys que som casats!...

TOTES. — (*Admirant-lo.*) Ah!...

SALABACCA. — Ah!... Si sapiguessis lo interessant que t'has tornat, en un moment!... El marit de Lisístrata!... Aixís digues que tu ets algú?...

LICÓ. — (*No sabent lo que li passa.*) Jo bé m'ho penso que soc algú!...

SALABACCA. — Perquè tu ja ho dèus saber que Lisístrata és la dòna del dia!... Eh?...

LICÓ. — No ho sé si ho és la dòna del dia!... Ara, lo que sí et puc ben assegurar és que la dòna de la nit no ho és pas!...

CLISTENI. — Té, pren aquesta corona i posa-te-la!... (*Allargant una corona de llorer a Licó.*)

LICÓ. — No, no, això no!...

TOTS. — Sí, sí, que se la posi!... que se la posi!... (*Amb cantarella.*)

(*Licó se la posa i les puntes de la corona de llorer daurat tenen l'aspecte de dues banyes.*)

LICÓ. — Doncs me la poso!... Ja està!...

TOTS. — (*Rient.*) Oh!... oh!... jo!... jo!... jo!... que li està bé!... què bé li va!...

SALABACCA. — Apa, conta'ns tot lo que t'ha succeit!...

LICÓ. — No pot ser més senzill! Arribo a casa, aquest dematí, i, naturalment, vaig per abraçar a la meva dòna... Però ella s'hi oposa, alegant que vaig brut de pols i que tinc el bany a punt!...

SALABACCA. — Dèu ser una dòna molt nèta aquesta Lisístrata!...

LICÓ. — Surto del bany, amb una gana de menjar terrible!... A taula!... Menjo com Hèrcules, bec com Dionisios, i, és clar!... Desseguida em començo a sentir les pecigolles de Venus, però Lisístrata s'hi oposa... i com que, de sobte, em ve una sòn irresistible, me'n vaig a fer la migdiada: i em desperto aixerit i disposat a tot!... Crido a Lisístrata!... I, filles meves... em compareix tota pintada i perfumada... mostrant-me el séu cos nu a través d'una túnica transparenta!...

SOSTRAT. — Lo mateix que la meva!...

CINESIES. — Igual que la de casa!...

LICÓ. — La crido!... però, en lloc d'acostar-se, es posa a ballar com una desesperada, una dança més escandalosa!... Oh!...

SOSTRAT. — Lo mateix ha fet la meva!...

SOSIES. — Doncs les nostres han fet pitjor!... Oi?...

DERCILI. — Oh!... i tal!...

LICÓ. — I, mentres ballava, em mirava d'una mena de manera!... em feia uns gestes!...

TOTS. — Oh!... oh!...

SALABACCA. — Oh!... sembla mentida!...
LICÓ. — I com més la persegueixo, més se m'escapa!...
SALABACCA. — Això és afegir l'ironía a l'insult!...
LICÓ. — Es tot en và!... I aleshores, jo, exasperat, em disposo a usar del dret de la força, i a violar a la meva propia dòna!...
TOTS. — (*Entusiasmats, cridant i picant de mans.*) Io!... Io!... Visca en Licó!... Visca!...
LICÓ. — Però ella, aleshores, ajudada pels esclaus, em treu de casa a puntades de peu, cridant-me: « O la pau, o dejuni absolut!... No hi ha més!... »
TOTES. — (*Entusiasmades, cridant i picant de mans.*) Io!... Io!... Gloria a Lisístrata!...
SALABACCA. — Tot això no pot ser més trist!... Pobres marits!... Són ben dignes de llàstima!... Veritat, Fidó?...
FIDÓ. — Es clar que ho són; però jo no m'hi puc associar a les seves penes! Totes les dònes seràn sempre meves, perquè jo, de la seva bellesa, no'n prenc més que lo que és del domini de tothom: és a dir, l'espectacle!... (*Murmuris.*)
SALABACCA. — Què hi dius tu, Licó?...
LICÓ. — Que aquest filosop que s'acontenta amb la vista, em sembla ridícol!...
FIDÓ. — L'acte d'amor carnal és poques vegades hermós, i per'xò el desprecío!...
LICÓ. — Ja se sab d'aont ve el teu despreci!... Del despit de l'eunuc!...
FIDÓ. — O de l'orgull d'un déu!...
LICÓ. — Però si els Déus en són partidaris de l'amor sensual!... Està provat que el mateix Júpiter va ser amic íntim de dues hermosíssimes mortals: Leda i Europa!...
FIDÓ. — N'hi han que ho neguen!...
SICÁS. — Doncs és ben veritat!...
SALABACCA. — Prou discussions!... (*Als esclaus.*) Porteu les bacines i les gerres per a les ablucions!... (*Els convidats se renten les mans en les bacines que'ls presenten els esclaus, mentres altres esclaus els aboquen l'aigua de les gerres.*)
SICÁS. — I ara, que ja s'han acabat les ablucions, fem les libacions als Déus!...
CLISTENI. — (*Alçant-se amb la copa plena.*) Més que pels Déus, jo brindo per l'hermosíssima Salabacca i bec aquest vi perfumat en honor del ritme i de l'armonía, quals lleis eternes presideixen el chor dels astres, la majestat dels versos i la forma de les formes... que és la dòna!...
TOTS. — (*Crits d'aprovació i picaments de mans.*) Io!... Io!... Molt bé!... molt bé!... (*Tots beuen. Licó badalla sorollosament.*)

LICÓ. — Aaaaah!... (*Badallant.*)
SALABACCA. — Què és això, Licó?... Sòn o avorriment?... Es que no't diverteixes amb nosaltres?...
LICÓ. — Reciteu faules o cantem cançons, per Apol!... Qui més hi sàpiga, que més hi digui!...
FIDÓ. — Que canti Salabacca!... La de la veu divina!...
TOTS. — Sí, sí, que canti!... que canti!...
SALABACCA. — Que ho vols tu que canti, Licó?... (*Amb passió.*)
LICÓ. — Es clar que ho vui, bresca de mel melada!... (*Entusiasmat.*)
SALABACCA. — (*A Doris.*) Porta'm la lira de marfil amb cordes d'aram, oh Doris!... (*L'hi porta.*)
TOTS. — Silenci!...
SALABACCA. — (*Polsant la lira.*) Vaig a cantar-vos el per què la nostra divina mare Venus va sortir de les aigües violetes de la mar!... (*Canta, acompanyant-se amb la lira.*)

Com les onades que l'escuma argenta
són blaves, verdes, grises o bé d'or,
els ulls de la deesa de l'amor
tenen tots els tons de la mar potenta!...
I el glatir dels pits, no us porta el record
del va i ve seguit de l'onada lenta?...
I en el bes suau de la escumejanta
ona, que s'escampa per la sorra, i mor...
no hi sentiu el plany de l'enamorada
quan l'amant la besa amb suprem amor?...
I en la carn ardenta que se sent besada,
no hi ha l'amargor de la mar salada?...
Veu's-aquí per què Venus, nostra mare,
torçant el feix d'or de sa cabellera,
va sortî un bell matí de primavera
del fons verdós de les aigües clares!...

TOTS. — (*Picant de mans.*) Divina!... Divina!...
LICÓ. — Mercès te sien dades, oh Salabacca!... Així com tens la bellesa i la gracia de les sirenes, també en tens la veu pertorbadora!...
FIDÓ. — Què esperes, oh Salabacca, per a presentar-nos aquella dançatriu siriana, de que tant ens has parlat?...
SALABACCA. — Ja és aquí!... Doris, fes-la entrar!... (*Entra la Dançatriu, coberta de vels i seguida de tocadors de flauta i címbals. Al ser al mig de l'escena, comença, primer amb els braços i després amb les caderes, una dança lenta i voluptuosa; després, a poc a poc, s'anima i giravolta en un moviment que va acelerant-se més i més, fins que cau per terra, excitada pels picaments de mans i crits d'admiració dels convidats.*)
FIDÓ. — Còm ne dius tu d'aquesta dança, oh Salabacca?
SALABACCA. — No té nom. Es una dança que totes les

dònes de la meva terra saben ballar!... (*Transició.*) I ara, oh amics, si esteu cansats d'estar ajeguts, perquè tot fatiga, fins el repòs, permeto que us alceu per a estirar les cames!... Feu lo que volgueu!... La casa és vostra!... Els que vulguin jugar, que juguin!... I als que no els agradi el jòc, les meves amigues els distreuràn!... En una paraula: sóu completament lliures!... (*Tothom s'alça. Els esclaus treuen la taula, deixant els llits i coixins. Se formen grupus cap al fons. Alguns se'n van a les altres sales.*)

CLISTENI. — I si fessim una partideta, Estilbonide?

ESTILBONIDE. — Va, Clisteni, m'hi jugo dotze mines!

CLISTENI. — Hi vols ser, Fidó?

FIDÓ. — No; ja sabeu que a mi no m'agrada jugar, sinó veure jugar! (*Se'n van per l'esquerra.*)

SALABACCA. — (*Portant a Licó cap el prosceni.*) I tu, no hi ets aficionat al jòc, oh el meu gentil capità?... Vine a jugar una partida amb mi, cuita!...

LICÓ. — Es... que... no jugo mai!... (*Torbat.*)

SALABACCA. — Apa!... no siguis esquerp!... A mi no'm pots dir que no de res!... Vaja!...

LICÓ. — Està bé, no't diré que no... Però amb la condició de que no juguem massa fort... perquè, si jo guanyava, em faría massa pena el veure que tu perdíes; i si jo perdía, encara me'n faría més de pena el veure que jo no guanyava!... Comprens?... (*Riu grollerament.*)

SALABACCA. — Vine!... vine!... Jugarem a lo que tu vulguis!... (*Cap el fons, tots se n'hauràn anat anant.*)

LICÓ. — Lo que és les teves amigues no'n tindràn pas poca de feina aquesta nit, amb lo que el vi i la dançatriu han excitat als meus companys!... (*Se'n van amorosament.*)

ESCENA III

FILINA i CINESIES, entrant, abraçats, per la dreta, i avançant cap el prosceni

CINESIES. — Te dic que t'adoro!...

FILINA. — I em desitges?...

CINESIES. — Es clar!... No't dic que t'adoro?...

FILINA. — Ets repentista, fill meu! Dius que m'adores, i apenes em coneixes!...

CINESIES. — Es que puc provar-t'ho!...

FILINA. — Ja m'ho penso!... (*Secament.*)

CINESIES. — També tens mal geni, com la meva dòna tu?...

FILINA. — Veus!... No sabs parlar-me més que de la teva dòna... No te n'adones que ja hi tornes!... Mira que jo soc molt gelosa!... Apa, vés, és a n'ella a qui tu

estimes, i no a mi!... I quí em pot assegurar que si cedeixo a les teves pretensions, quan em facis petons no't figuris que'ls fas a n'ella?...

CINESIES. — Valga'm el pare Júpiter!... No soc tant tonto, tampoc, Filina!... Estàs molt de broma, noia!

FILINA. — Escolta, doncs! Veiam!... Li donaríes diners a la teva dòna per... obtenir d'ella lo que'm demanes a mi?...

CINESIES. — No!... de cap de les maneres!... Es com si em preguntessis si pago cada vegada que trec vi de la bota del celler!... No veus que quan la vaig comprar ja vaig pagar per totes les vegades que'n volgués beure de vi?... I el matrimoni és lo mateix, amb poca diferencia!...

FILINA. — Aixís la teva dòna és la bota, oi?... Apa, doncs: si em vols fer creure que estableixes una distinció entre la teva dòna i jo, dona'm cinc mines!...

CINESIES. — Caram!... Cinc mines són cinccents dracmes!... Ho trobo una mica massa car, noia!... Que no'm podríes fer una petita rebaixa?...

FILINA. — Que't penses que ets a la pescatería, per regategar d'aquesta manera?... Que potser t'has cregut que soc una llagosta?... I ara!...

CINESIES. — Vine, dòna, no t'enfadis!...

FILINA. — Ranci, més que ranci!... (*Se'n va per l'esquerra, furiosa.*)

CINESIES. — Què... diu?... Ai, valga'm el diví Mercuri!... Quins disbarats!... No hi ha més!... Aquesta xicota és feta i pastada a la meva dòna!... (*Se'n va per l'esquerra.*)

ESCENA IV

MIRTALIA i SOSIES, que entren, abraçats, per la dreta. Vénen molt dolços. Ella es dóna importancia.

SOSIES. — Aixís que he entrat aquí i t'he vist, m'he dit a mi mateix: « Carat, jo la conec a n'aquella moceta!... » No'm recordes tu a mi?... Sí, dòna!... Fes memoria!... Si no'n coneixes d'altre!... Soc en Sosies, el noi gran del forner de la plaça de les Trompetes!...

MIRTALIA. — No hi caic, ara!... No, no; no me'n recordo!...

SOSIES. — Sí, dòna; si la botiga de la teva mare era, precisament, al costat de casa!... Si vam créixer plegats!... Que no te'n recordes que fins ens havíem de casar?...

MIRTALIA. — Que'ns havíem de casar, dius?... Veus?... D'això bé me n'hauría de recordar!... I res, absolutament res!... Veritat que és curiós?

SOSIES. — Que no era carnicera la teva mare?...

MIRTALIA. — Ah!... no!... Ets tu el que m'has pres per

altra!... Ja ho deia jo que no podía ser!... I demés, no n'hi ha hagut cap de carnicera a la nostra familia!

SOSIES. — Ah! dispensa!... No sabía que l'ofici de vendre carn fos tant deshonrós, noia!... Eurípides era fill d'una bruixa i d'un camàlic, i em sembla que tothom el respecta al gran poeta tràgic!...

MIRTALIA. — Sabs què?... Que m'has confós amb la Glicera, aquesta que ve darrera nostre... Pst!... Sóm molt amigues!...

SOSIES. — Perdona'm si t'he ofès!... Però encara que fossis la filla d'un escura-xamaneies, m'agradaríes igual, pitera!...

MIRTALIA. — No t'agrado tant com dius, Sosies!... Mira que pendre'm a mi per una carnicera!...

SOSIES. — T'ho he dit en sentit metafòric, divina!... I com que sí que ho ets de carnicera!...

MIRTALIA. — Eh?... Ja hi tornem?...

SOSIES. — No, però no hem quedat que les carniceres se dediquen a vendre carn?...

MIRTALIA. — Es clar!...

SOSIES. — Doncs que fas tu aquí, sinó vendre... carn grassona i perfumada!...

MIRTALIA. — Calla, trapacerot, no m'ho recordis!... (*Se'n van per l'esquerra.*)

ESCENA V

GLICERA i SOSTRAT, entrant per la dreta. Vénen molt malcarats

SOSTRAT. — Aixís és en serio aquest jurament?

GLICERA. — Tant en serio com vulguis!... (*Molt seriosa.*)

SOSTRAT. — Còm és que'm parles aixís?... Que potser estàs enfadada amb mi?...

GLICERA. — No, lo que estic és trista, perquè has estat molt groller!... Sí, sí!... M'has parlat com si jo fos una dòna dolenta!... Perquè m'has trobat aquí, ja t'has pensat quí sab què, oi?... Doncs vas errat de mig a mig!... Que potser et penses que hi estic per gust jo aquí?... Sàpigues que aquest no és el meu medi social; i que jo, tota sola, valc més que totes les altres plegades!... (*Amb dignitat.*)

SOSTRAT. — Ja m'ho penso!... I també t'haig de dir que no he tingut intenció d'ofendre't!... Ara lo que no sé és de quin modo t'haig de parlar; però també t'haig de dir que aquest tampoc ho és el meu medi social!...

GLICERA. — Ja't crec, ja, perquè fas cara de bon minyó, veus?... Més endavant, quan la pau ja sigui firmada, si ens tornem a veure...

SOSTRAT. — Què?... Sí?... (*Amb esperança.*)

GLICERA. — ... Et contaré per quines mil i una desgracies de familia he arribat a exercir una professió per la que no havía nascut!... El meu papà era íntim amic de Pericles!... Afigura't!... (*Se'n van, parlant, per l'esquerra.*) ... i la pobre mamà estava emparentada amb lo bo i millor d'Atenes!...

ESCENA VI

CINNA i DERCILI. Arriben per la dreta, l'un darrera de l'altra. Vénen molt seriosos.

DERCILI. — Ah!... Lo que és si jo arribo a pensar que m'havía de succeir això, venint aquí, jo't ben rejuro que'm quedo a casa!...
CINNA. — Doncs què't pensaves que hi trobaríes aquí?...
DERCILI. — No hi ha dret a burlar-se de la gent d'aquesta manera!...
CINNA. — D'aont ho treus, ara, que's burlen de tu, eh?... No t'he dit ja, a les primeres de canvi, que a mi això de l'amor no'm fa fret ni calor?... Ja'm sab greu, per'xò, no't pensis!... Però, quina culpa hi tinc jo si vaig néixer així?... Es qüestió de temperament això, noi!... Hi ha dònes que tenen fugcts, veritat?.. Doncs jo sempre em pelo de fret, vet-ho-aquí! I ja compendràs que en tals condicions fóra ben tonta de faltar al jurament!
DERCILI. — Sempre el jurament!... Es dir que esteu totes juramentades?...
CINNA. — En absolut!... (*Amb fermesa.*)
DERCILI. — Aixís, doncs, no hi ha manera de dominar a n'aquesta colla de toçudes, de bruixes, d'arpíes i de furies de l'infern?... Reira de Júpiter!... (*Furiós.*)
CINNA. — Es en và que t'enfadis!... Pensa que tens en contra a totes les dònes d'Atenes i que d'un home sol no'n tindríem ni per esmorzar!... Fes com en Fidó!... (*Se'n va, corrent, per l'esquerra, seguida de Dercili.*) Molt mirar i poc tocar!

ESCENA VII

LICÓ i SALABACCA, que entren pel fons i avancen cap el prosceni.

SALABACCA. — Té, quedem-nos aquí... Estarem divinament... No hi ha ningú! Els homes juguen de valent, i les meves amigues estàn molt ocupades amb els teus companys...

LICÓ. — Vols dir que no vindrà ningú a destorbar-nos?...
SALABACCA. — Ajeu-te aquí i no't preocupis per res.
LICÓ. — I tu al costat meu, eh?...
SALABACCA. — Desseguida!... Vaig a buscarte un coixí pel cap.
LICÓ. — No't molestis!... (*S'asseu en un munt de coixins.*) Ja estic bé, aixís!...
SALABACCA. — No, no; veuràs com estaràs millor!... (*Va a buscar un coixí i el disposa sota el cap de Licó, que ja no porta la corona.*)
LICÓ. — Vine, acosta't, cuita!...
SALABACCA. — Aont?...
LICÓ. — Aquí, al costat meu!...
SALABACCA. — Ui!... que vas depressa!... No tens sed?...
LICÓ. — Que si tinc sed, preguntes?... Sed dels teus llavis!...
SALABACCA. — Acontenta't, per ara, amb la copa!... Beu!... Es vi de Quio; i servit per Salabacca!... (*Li presenta una copa que haurà omplert de vi.*)
LICÓ. — Els Deus mateixos, en el séu Olimp resplendent, no tenen un coper tant hermós!... (*Beu.*) Vine, oh, germana de les Gracies!... (*L'agafa pel cos. Ella li pren la copa.*)
SALABACCA. — Pst!... pst!... que fas!... Mira que's vessarà!... (*Mulla els seus llavis en la copa.*) Té, ara serà més bo!... (*L'hi dona.*)
LICÓ. — (*Beu.*) Ha quedat tot impregnat del teu perfum, divina!... (*Ella s'asseu al costat d'ell.*)
SALABACCA. — (*Amb llanguidesa, estirant els braços.*) Quina nit fa més hermosa! No ho trobes que una nit semblant convida a somniar?...
LICÓ. — No, a lo que convida és a estimar-se!... (*L'abraça i la petoneja brutalment.*)
SALABACCA. — Les mans quietes, Licó!... (*Desfent-se d'ell i picant-li els dits.*)
LICÓ. — Però que potser et penses que jo no sento res, tenin-te tant a la vora?... Des de que t'he vist que'm sento cremar per dintre per una flama sobtada i devoradora!... I tant és aixís, que si m'exigissis, a canvi del teu amor, el més gran sacrifici, no m'hi pensaría pas gens i te'l faría!...
SALABACCA. — D'això se'n diu parlar com un home, veus?...
LICÓ. — Però, vols dir que t'acontentaríes amb la meva vida de treball, privada de tota mena de luxes?...
SALABACCA. — Ai, Licó!... Si sapiguessis com me pesa tot aquest luxe!... i l'odi que'ls tinc a n'aquests joves afeminats, i lo que m'avorreixen els filosops, amb les seves extravagancies!... Mentres que tu ets senzill i fort!... Ets sapat i maciç!... Dèus tenir una força!... (*Li fa l'ullet.*) Eh?... No?...

Licó. — Una miqueta!...
Salabacca. — No sé què ho fa, però sento una cosa estranya, a vora teu!...
Licó. — De veres?...
Salabacca. — Però... que no ho veus?... que no ho sents? (*Se frega amb ell, amb llanguidesa.*) Ai!...
Licó. — Vine, doncs!... què esperes?...
Salabacca. — (*Separant-se d'ell i passant-se la mà pels ulls.*) Es impossible!... El jurament m'ho priva!... Ah!... si no fós aquest jurament, que n'hauríem sigut de feliços, tots dos!... T'hauría ensenyat certs matiços de l'amor que la teva pobre dòna ignora per complet!... Ah!... que t'hauríen agradat!... I és que, sabs? en la meva terra les dònes són ardentes i savies!... Però, vaja, és inútil!... No pot ser!...
Licó. — No ha de poguer ser! (*L'abraça i l'estreny fort.*)
Salabacca. — Ai!... quina força!... Oi, que fores capaç de pegar-me?...
Licó. — Si ho mereixíes, per què no?... (*La toca.*)
Salabacca. — No, que'm fas pecigolles!... Ah!... (*Xiscla.*)
Licó. — Quina olor que fas!... Els teus perfums m'emborratxen!... La meva dòna no se'n posa mai d'aquests perfums tant penetrants!...
Salabacca. — Es que la teva dòna gasta perfums de Rodas, mentres que'ls meus són de Siria!... Són més fins i més forts, però, també, són molt més cars!...
Licó. — Quines teles més fines!... (*Tocant-les.*)
Salabacca. — Jo no porto més que túniques de seda!... Es més dolç per a la pell!...
Licó. — La meva dòna no hi va tant elegant, com tu... ca!...
Salabacca. — Les túniques de seda no fan pas la felicitat, Licó!... Val més un cor que estimi!...
Licó. — Oh!... Salabacca!... Axís com el sol m'abrusa a través dels núvols, el teu cos em crema a través de la roba finíssima!... (*La toca.*)
Salabacca. — Estic compromesa per un jurament inviolable!... (*Apartant-se d'ell.*)
Licó. — (*Posant-se furiós.*) Vés amb compte!... Mira que estàs jugant amb foc!... I jo't juro, per les deeses, que tu i el teu jurament correu perill de ser violats desseguida!...
Salabacca. — (*Amb un crit de l'ànima.*) Oh... el bell somni daurat de tota la meva vida!... Es dir, que fores capaç d'això?...
Licó. — Si continúes inflamant-me axís, molt capaç!..
Salabacca. — Ah! no'm tentis!... (*En una esgarrifança de tot el séu cos, pren una actitut provocativa, deixant veure tota una cama nua.*)
Licó. — Ets tu qui ho hauràs volgut!... (*Se llença sobre d'ella.*) Ah!...

SALABACCA. — (*Xisclant.*) Ah!... socors!... A mi!... Correu!... Tots!... tots aquí!... Ah!... ah!... (*Als crits de Salabacca, entren precipitadament, tots els convidats, cortisanes, soldats, vells i esclaus. Clisteni i Fidó separen a Licó de Salabacca.*)

ESCENA DARRERA

TOTS ELS PERSONATGES DE L'ACTE

CLISTENI. — Què són aquests crits?... que assassinen algú?...
SALABACCA. — Es aquest bestia, que s'ha llençat tot de sobte sobre meu, com un bou rabiós!... Mireu-se'l, el gall, com s'estarrufa!...
LICÓ. — Es ella qui en té la culpa!... Fa més d'una hora que m'està fregant pels nassos el séu amor, les seves túniques de seda, el séu pit i les seves cames!...
FIDÓ. — Oh... malaurat Licó! Em fas pena!...
CINESIAS. — Oh!... maleides dònes!... El teu cas, oh Licó, és igual que'l nostre!... Aquestes desvergonyides s'estàn burlant de nosaltres!...
LICÓ. — Ets una dòna infame, oh, Salabacca!...
SALABACCA. — No, he sigut lleal!... A les Deeses prenc per testimonis!... Li he dit, que: « O la pau, o dejuni complet!... »
TOTES. — Sí, sí, té raó!... La pau!... La pau!...
LICÓ. — Que no les sentiu?... Demanen la pau!...
SOSIES. — Quin gosar!...
LICÓ. — Volen fer l'home!...
CINESIES. — Això no es cosa de dònes!... Arri, a la cuina a fregar plats, beneites!...
SALABACCA. — Ximple!... I ara?...
CINNA. — Tanoques!...
GLICERA. — Mussols!...
MIRTALIA. — Galifardeus!...
FILINA. — Soldats de pega!... (*Esvalot.*)
FIDÓ. — Ja hi som!... Ara va bé!... (*Cridant.*)
SICÁS. — Tabola!... (*Picant de mans.*)
SSTILBONIDE. — Xibarri!...
CLISTENI. — Xirinola!... Vinga!... Vinga!...
LICÓ. — Ens insulten!... Marmanyeres!...
SOSIES. — Olives!...
DERCILI. — Escandaloses!... (*Cridoria furiosa.*)
SOSTRAT. — Perdudes!...
CINESIES. — Guilles!... Castiguem-les!...
DERCILI. — Recordem-nos que som homes!...
SOSTRAT. — Agafeu an aquesta!... (*Senyalant a Filina.*)
FILINA. — Al que s'acosti, li juro que no menjarà mai

més all, ni mongetes tendres, perquè li enviaré el dentat a pendre la fresca!...

CINESIES. — Té, raspa garrella!... (*L'agafa, per força, i la petoneja brutalment. Ella li pega. Crits, barreja general, lluita furiosa.*)

SOSTRAT. — Això és; que pagui per totes!...

SALABACCA. — Besties, covards!... barbres!... sàtirs!...

MIRTALIA. — Cinc contra una dòna!...

GLICERA. — La mataràn!...

SALABACCA. — Doris, vés a buscar als vigilants escites!

FILINA. — (*Escabellada, cridant, entre mig de la barreja d'homes.*) Socors!... amigues!... Socors!... Mireu que se m'emporten!... Tinc por!... Són masses!... (*Mentrestant, Fidó, Sicàs, Estilbonide i Clisteni, han intervingut, defensant a la pobre Filina. Els esclaus negres s'han precipitat a les portes per privar de sortir als marits. Les cortisanes, ajúdades pels vells, han deslliurat a Filina i s'han separat dels agressors. Pausa.*)

SALABACCA. — (*Cridant.*) Esclaus, porteu antorxes i acompanyeu-los a casa, a n'aquests infeliços!... que no ho veieu, que estàn borratxos!...

CLISTENI. — Ah!... Circe!... Has tornat a transformar als homes en tocinos!... (*Els esclaus entren, portant antorxes enceses.*)

LICÓ. — Fòra contemplacions!... Cinesies, Sostrat, Sosies i Dercili!... Apa!... escanyem-les a n'aquestes goces maleides!...

ELS SOLDATS. — Sí!... sí!... Escanyem-les!...

SALABACCA. — Filina, Cinna, Glicera, Mirtalia, agafeu cada una una antorxa, i si s'acosten, cremeu-los de viu en viu!...

LICÓ. — Ja has acabat d'escatainar, granota?... (*Elles, agafant les antorxes, fan fugir als marits.*)

CINNA. — Té, aixís t'encendràs més!... Garipau!...

MIRTALIA. — Vine, que't riçaré'ls cabells!... Garrinet!...

ELS SOLDATS. — Oh!... ah!... oh!... ah!... (*Reculant, furiosos, perseguits per les cortisanes amb les antorxes. Acaben per anar-se'n.*)

SALABACCA. — Prou, amigues!... Perquè ja se sent una olor de boc rostit, que priva de respirar!... Ja són fòra, gracies a Venus!... Bon vent, i barca nova!... Ara, poden anar a explicar a les seves dònes si les cortisanes han mantigut o no el séu jurament!

TELO

ACTE QUART

La mateixa decoració dels primer i segón actes. Es a punta de dia. A mida que l'acte avança, va fent-se clar, fins a sortir el sol. A l'alçar-se el teló, la plaça està deserta. Calma i silenci. Se sent de sobte un gran soroll dins del temple.

ESCENA PRIMERA

AGATÓ i LISÍSTRATA, que surten del temple i entren en escena precipitadament.

LISÍSTRATA. — (*Emocionada.*) Però... còm ha sigut?..

AGATÓ. — No ho sé!...

LISÍSTRATA. — Es horrible!... Ho veus com el càstic no s'ha fet esperar?...

AGATÓ. — Quin càstic?...

LISÍSTRATA. — Caram!... l'estatua, que al caure, amb una mica més ens aixafa!... No és una senyal ben clara de l'ira de la Deesa, per haver profanat el temple?...

AGATÓ. — (*Amb calma.*) Noia, tens una manía d'atribuir, als efectes més senzills, causes sobrenaturals!...

LISÍSTRATA. — Ah!... és dir, que tu trobes senzill que l'estatua de Diana s'hagi romput en mil bocins?...

AGATÓ. — En mil bocins també és exagerat, dòna! Total se li ha trencat el nas i una mà. Com que l'estatua no dèu ser gaire sòlida i ens hem apoiat en el sòcol, un moviment nostre, massa brusc, l'ha feta caure!... I com que Diana no hi està acostumada a n'aquesta mena d'ofrenes!...

LISÍSTRATA. — Oh! és clar! Com que tu no creus en res!...

AGATÓ. — No: lo que hi ha són dues maneres d'interpretar els fets. I jo em decideixo per la més ventatjosa. A tu et sembla que Diana s'ha venjat de nosaltres per haver profanat el séu temple, sense recordar-te que aquest no ho és el temple de Diana, sinó el de Venus!... Qui et diu que tal caiguda no sigui una venjança de Venus per haver-la treta de casa?...

LISÍSTRATA. — Còm ho farem per adobar l'estatua i tornar-la a posar en el sòcol?...
AGATÓ. — Deixa't d'adobs! Acabem-la de trencar.. i colloquem, en el séu lloc, la de Venus, que crec que és en els soterranis del temple!...
LISÍSTRATA. — Vols dir?
AGATÓ. — Vui dir que en un temple, el fenòmen es converteix desseguida en miracle!... Comprens?...
LISÍSTRATA. — Però vols dir que els atenienses s'ho creuràn?...
AGATÓ. — No s'ho han de creure?... Ja ho veuràs!...
LISÍSTRATA. — Però còm la pujarem, l'estatua de Venus, dels soterranis?...
AGATÓ. — No diuen que és la més «lleugera» de les Deeses!... No deurà pesar gens!...
LISÍSTRATA. — Sí, però com que és de marbre!... Tu, ja tens fòrça, perxò, oi, Agató?...
AGATÓ. — En tenía... de força!... (*Riu.*)
LISÍSTRATA. — Calla, poca solta!...
AGATÓ. — Ho provaré, veiam!...
LISÍSTRATA. — Afanya't, perquè ja's va fent clar!... (*Se sent cantar un gall.*) Sents?... El gall ja canta... Les estrelles ja s'esblaimen... Cuita!... mentres jo vigilo!... (*Agató se'n va, entrant al temple. Pausa.*)

ESCENA II

LISÍSTRATA. Després CALISA i NICOSTRAT. Després AGATÓ

LISÍSTRATA. — Sento passes... soroll de veus... Alerta!... (*Entren Calisa i Nicostrat.*) Ah!... sóu vosaltres, fills meus?... He tingut una por!...
CALISA. — No he fet pas tart, tieta!... Ara acaba de cantar el primer gall!... (*Entra Agató.*)
AGATÓ. — Què hi ha?...
LISÍSTRATA. — Res! Es la meva neboda, Calisa, que ve a reconstituir-se presonera...
AGATÓ. — I aquest home?...
LISÍSTRATA. — Es en Nicostrat, el séu marit.
AGATÓ. — Doncs no pot arribar més apunt! Perquè jo sol no la puc pas pujar l'estatua. Vine amb mi, Nicostrat, i m'ajudaràs. Tens força, veritat?...
NICOSTRAT. — (*Mirant, maliciosament, a Calisa.*) En tenía... de força!... Oi, noia?...
CALISA. — (*Amb çalamería.*) Apa, tonto, calla!... Vès quines coses de dir!... I ara!...
LISÍSTRATA. — Vaja, prou criaturades!... Tu, Nicostrat, vés amb l'Agató i fes tot lo que ell te mani, sense voler saber el perquè ho fas!... (*Agató i Nicostrat se'n van, entrant al temple. Es ja de dia.*) I bé?... (*A Ca-*

lisa.) Còm ha anat, això, Calisa?... Estàs contenta?...

CALISA. — Ai!... tieta!... quina nit més deliciosa!...

LISÍSTRATA. — S'ha portat bé en Nicostrat?...

CALISA. — Ai!... tieta!... Divinament!... No pots pas arribar-t'ho a figurar!... I ara, còm te podré provar el meu agraiment?...

LISÍSTRATA. — Jurant-me que no diràs ni una paraula de tot lo que ara vegis!...

CALISA. — Ho juro!... Com que no veig res!...

LISÍSTRATA. — Si vols que les nits vinentes s'assemblin a la que acabes de disfrutar, has de secundar-me en tot!...

CALISA. — Amb molt gust! Digues què s'ha de fer.

LISÍSTRATA. — Calisa, el moment és solemne!... Estem apunt, amb l'Agató, de fer un miracle per a obtenir la pau!... Així que torni el teu marit us en aneu de dret a casa vostra, i, passi lo que passi, no us en mogueu!...

CALISA. — Però... vols dir que no se n'adonaràn de que jo no hi soc al temple?... I què respondré si em pregunten qui ha obert la porta?...

LISÍSTRATA. — Diràs... que has sentit un soroll espantós, i que la porta s'ha obert... miraculosament!...

CALISA. — Vols dir que s'ho creuràn?...

LISÍSTRATA. — No s'ho han de creure?... Però, aquí tenim els nostres homes que ja tornen... (*Entren l'Agató i en Nicostrat.*)

LISÍSTRATA. — I bé... què?

AGATÓ. — (*Esbufegant.*) Ja està!... Amb l'ajuda d'en Nicostrat, he col·locat a Venus en l'altar de Diana! La deesa de l'amor ha substituit a la deesa de la castedat!...

LISÍSTRATA. — Que tot sía per bé!... Ara, cada hu a casa seva, a esperar els aconteixements! Jo m'encarrego d'interpretar el fet amb mires a la tranquilitat d'Atenes i a la prosperitat de la República!... (*Se despedeixen. Lisístrata entra a casa seva. Agató se'n va pel fons dreta i Calisa i Nicostrat per la dreta primer terme.*)

ESCENA DARRERA

Entren pel fons esquerra ESTILBONIDE, LICÓ, SOSIES, CINESIES, SOSTRAT i DERCILI. Els cinc darrers van amb les antorxes enceses. Després SALABACCA, FILINA i MIRTALIA i sis CORTISANES (figurantes.) I més endavant, quan s'indiqui: TARAXIÓ, MIRRINA, LAMPITO, LISÍSTRATA, CALONISA, NICODISA i RODIPA. Després: AGATÓ, NICOSTRAT i CALISA.

ESTILBONIDE. — Em sembla que ja podeu apagar les antorxes... perquè ja és ben de día!...

CINESIES. — Ja la fresca aurora toca amb els séus dits rosats, la nebulosa cima de les montanyes!... (*Recitant amb èmfasi.*)

SOSIES. — Mireu el temple! Acaronat pels primers raigs de sol, sembla tot florit de roses! (*Entra, pel fons esquerra, Salabacca. Ve tota embolicada, de cap i tot, en un gran vel gris, i detura als homes, cridant com una agorera.*)

SALABACCA. — Atureu-vos, oh, amics!... Ja esteu ben segurs de que, mentres vosaltres heu passat tota la nit a casa meva, divertint-vos amb les meves amigues, els galans de les vostres dònes no se n'hauràn aprofitat, per a introduir-se en les vostres cases?... (*Hauràn entrat, també velades, Filina i Mirtalia. Els marits, al sentir les paraules de Salabacca, apaguen les antorxes i se dispersen precìpitadament per tots cantons. Cinesies entra a la casa del primer terme de la dreta. Licó no's mou.*)

CINESIES. — Té raó!...

SOSTRAT. — Me n'hi vaig!...

DERCILI. — Jo també!...

SOSIES. — Quina en fóra!...

FILINA. — (*Riu fort, igual que Salabacca i Mirtalia.*) Ja!... ja!... S'han dispersat com llebres!...

MIRTALIA. — Però, mireu, en Licó no s'ha mogut!...

SALABACCA. — Oh!... aquest és clar!... Es el marit de Lisístrata!...

LICÓ. — Jo sí que, gracies a Càstor i Pòlux, estic ben tranquil per lo que's refereix a perill semblant!... (*Pausa. Rumía, i de sobte, diu:*) Veiam?... No hi estarà de més que comprovi, personalment, que Lisístrata és un model d'esposes... (*Va a la porta de casa seva, la de l'esquerra primer terme, i truca.*)

UNA VEU. — (*Dintre.*) Qui hi ha?... qui demana?...

LICÓ. — Obre, Sira, soc jo!... El teu amo!... (*La porta s'obre. Licó entra a la casa. Desseguida entren Cine-*

sies i Mirrina; Sostrat, amb Calonisa; Taraxió, amb Lampito; Sosies i Dercili, amb Nicodisa i Rodipa.)

CINESIES. — Jo he trobat la meva estimada Mirrina dormint tranquilament en el séu gran llit; i ho faig saber a tothom, rendint-li, aixís, un públic homenatge!...

SOSTRAT. — Doncs la meva bona Calonisa estava ja llevada, i l'he trobada rentant al safreig!... Com que no ha pogut tancar els ulls en tota la nit per calmar la febre dels séus sentits, ha passat bugada!...

CALONISA. — Feina feta no té destorb, fill meu!...

SOSIES. — Doncs nosaltres hem trobat a l'Oreneta dormint amb la Rosada!... Oi, Dercili?...

DERCILI. — Oi!...

SOSIES. — Semblaven dues nimfes!... Oh, i amb elles sí que no correm perill de que'ns la fregeixin!... quina garantía pel pervenir!... Oi, Dercili?...

DERCILI. — Oi!... Quina tranquilitat!...

SOSIES. — S'ha de cultivar aquesta preciosa amistat, no et sembla, Dercili?...

DERCILI. — I, gelosament, que s'ha de cultivar!.. Ja ho crec!...

SALABACCA. — (*A Taraxió, intencionadament.*) I Lampito.. què ha fet, durant tota la nit... si és pot saber?...

LAMPITO. — (*Apart, molestada.*) Què'n té de fer, aquesta escandalosa, de lo que jo faig o deixo de fer?... Arri, a menjar vesses!...

TARAXIÓ. — Ha vetllat el meu sòn... i no s'ha mogut ni un sol moment de la capçalera del meu llit!...

CINESIES. — (*Amb desesperació.*) Rebutjats per les nostres dònes i per les cortisanes!... Pot haver-hi desgracia més gran que la nostra?...

MIRRINA. — Que potser et penses que la nostra sort és preferible a la vostra?... Creu-me que'n patim tant com vosaltres, d'aquest... estat de coses!...

SOSTRAT. — Es que això no pot durar, vaja!...

LAMPITO. — Quan els homes són fòra, del mal el menos, perquè no hi ha més remei!... A la guerra, com a la guerra!... Però, tenint els homes a casa, no fer-los servir!... Es una cosa espantosa, i els Déus ens castigaràn: o sinó, ja ho veureu!... Ens enviaràn una peste que'ns farà tornar negres i ens matarà com a mosques!...

NICODISA. — No fòra estrany. Ja se sab! Després de la guerra, la peste!...

MIRTALIA. — I després la fam!...

FILINA. — (*Amb ironía.*) Mentres els Déus, ofesos, no'ns emmetzinin les aigües d'Atenes!

TARAXIÓ. — Mentres no'ns emmetzinin el vi!

MIRRINA. — S'ha d'acabar la guerra!...

CINESIES. — Anem a trobar el Senat i els pritans!...

TOTS. — Sí, sí, anem-hi!... Sí, tots, tots!... S'ha d'acabar la guerra!... (*Cridoria i esvalot. Apareix Lisístrata a la porta de casa seva, seguida de Licó.*)

SALABACCA. — Aquí tenim a Lisístrata!... Salut a la més virtuosa de totes les dònes! Ara és quan hauràs de donar proves de la teva habilitat... perquè la ciutat està frisosa i els atenienses tenen gran necessitat dels teus consells!...

LISÍSTRATA. — Els parlaré com crec que'ls haig de parlar!...

TOTS. — Pst!... Escolteu!... escolteu!... (*Silenci general.*)

LISÍSTRATA. — (*Avançant cap el mig.*) Oh, atenienses!... mentres ha durat la guerra, no hem dit res. I, quan, en alguna treva, us hem preguntat: « Ha votat la pau, avui, per fí, l'assamblea?... » vosaltres ens heu respost sempre lo mateix: « No n'heu de fer res, vosaltres, de la guerra!... La guerra és cosa d'homes!... Arri, a rentar els plats!... »

TARAXIÓ. — Molt ben dit!...

LAMPITO. — Calla, Taraxió!... Per l'amor de Júpiter!...

LISÍSTRATA. — (*Continuant el discurs.*) Sí, és veritat!... La guerra és cosa d'homes!... Però, a les dònes no ens convé de cap de les maneres!... I és per això que'ns hem decidit totes a fer causa comú per a salvar la Grecia!...

TOTES. — (*Cridant i picant de mans.*) Ío!... Ío!... Sí!... sí!... Es veritat!... Es veritat!...

LISÍSTRATA. — Oh!... atenienses!... Feu la pau amb Lacedemonia!... Acabeu aquesta guerra criminal amb els liconians!...

TOTES. — (*Cridant, i picant de mans.*) Ío!... Ío!... molt bé!...

LICÓ. — Que'ns tornin Pilos, i ja'n parlarem!...

CINESIES. — No'ns la tornaràn pas!... Ca!...

LISÍSTRATA. — Quí ha parlat?...

CINESIES. — Un servidor!... Cinesies, fill de Peó!...

LISÍSTRATA. — Vaia quin ximple!...

CINESIES. — (*Apart.*) Home, també me'l podía estalviar aquest pebrot!...

LISÍSTRATA. — Si no us la volen tornar... abandoneu-la, la plaça forta de Pilos... Per tots els goços de Plutó!

LICÓ. — Es impossible!... Pensa que fa més de set mesos que la sitiem!... i que'ns ha costat molts milers d'homes i molts diners!...

ELS HOMES. — Es impossible!...

LISÍSTRATA. — Ah!... arribareu a sobre-excitar als Déus amb la vostra toçudería!...

LICÓ. — Que'ls Déus ens mánin acabar la guerra... i els obeirem desseguida!..

LISÍSTRATA. — Doncs continuarem resistint-vos!...

LAMPITO. — Ah!... és dir que no hi ha pau?... Oh!...

Déus!... això és horrible!... Jo... ja no puc més!... (*Cridant, com una boja.*) que'm tanquin al temple amb la Calisa, si no, no responc de mi!... Faré un disbarat! Trencaré el jurament!... Oh!... ah!... (*Li agafa un tremolor nerviós.*)

LISÍSTRATA. — Em repugnes, filla meva!...

SALABACCA. — Pobre Lampito!...

FILINA. — Fa llàstima!...

MIRTALIA. — Es ben de plànyer!... (*Filina i Mirtalia la rodegen i la consolen.*)

LISÍSTRATA. — Acompanyeu la al temple i que resti, allà, amb la Calisa!...

FILINA. — Tanquem-la amb la verge-esposa!...

MIRTALIA. — I, nosaltres fem-li de seguici, tot repetint: « Pobre Lampito!... » (*Filina i Mirtalia, acompanyant a Lampito, se dirigeixen al temple. Hi entren.*)

TOTES. — Pobre Lampito!... (*Pausa. Surt, desseguida, Lampito, del temple, tota esverada, igual que Filina i Mirtalia.*)

LAMPITO. — Oh!... prodigi!... La porta és oberta i al temple no hi ha ningú! .

FILINA. — I la porta és oberta!...

LAMPITO. — L'estatua de Diana jeu per terra, mutilada!.. Els séus troços estàn escampats per terra!...

SALABACCA. — Per terra?...

LISÍSTRATA. — Mutilada?...

MIRTALIA. — Pulveritzada en mil bocins!... Feta malver!...

LAMPITO. — I... oh, prodigi!... Una altra estatua, l'estatua de Venus, se dreça, tota blanca, en el lloc de l'altra!...

CINESIES. — Crudel enigma!...

MIRRINA. — Però aont és la Calisa?...

NICODISA — Déu ser amb en Nicostrat, el séu marit...

SALABACCA. — Aneu-la a buscar!... Porteu-la, que la interrogarem!... (*Entra l'Agató.*)

AGATÓ. — Què hi ha?... Què us passa?...

CINESIES. — Un miracle!...

AGATÓ. — Eh?... Ja ha passat el temps dels miracles!...

CINESIES. — Recorda't, Agató, que som a Grecia... i que pels Déus no hi ha res impossible!... (*Entren Calisa i Nicostrat, seguits de Calonisa i Mirrina, que són les que'ls han anat a buscar.*)

FILINA. — (*A Calisa, rodejant-la.*) Còm és que la porta és oberta?...

MIRTALIA. — Còm és que al temple no hi ha ningú?

MIRRINA. — Quí ha fet caure l'estatua de Diana?...

NICODISA. — Còm és que'ls séus troços estàn escampats per terra?...

LAMPITO. — Còm és que l'estatua de Venus és al lloc de l'altra?... ,

TOTES. — Per què?... Còm és?... Per què?...

CALISA. — Que ho sé, jo, per ventura?... (*Fent la gatamoixa.*) Lo únic que us puc dir és que no he sigut jo qui ha posat una estatua al lloc de l'altra!...

LAMPITO. — Apa, contesta!...

CALISA. — Còm voleu que us contesti, si em parleu totes al plegat?...

SALABACCA. — Té raó!... Deixeu-la respirar!...

CALISA. — Veu's-aquí lo que ha succeit: M'estava tancada al temple pensant amb els soldats que havíen tornat de la guerra, i, sobre tot, amb el meu Nicostrat!... el marit ignorat i tant desitjat!... (*El mira amorosament.*)

NICOSTRAT. — Oh!... Calisa!... (*S'abracen i es besen.*)

CALISA. — Hermós!...

NICOSTRAT. — Vida meva!...

CALISA. — Passarell daurat!...

NICOSTRAT. — Tórtora blanca!...

LAMPITO. — Vaja, prou, nois!... Prou petons!...

MIRRINA. — Mireu que això és escandalós!...

FILINA. — Oh, i tal!...

LAMPITO. — Continúa!...

CALISA. — ... quan, tot de cop, sento un soroll espantós molt semblant a un trò fortíssim!... Boja de por, m'agenollo i amago la cara entre les mans!... Quan temps hi he estat, aixís?... No ho sé!... Però, quan he tornat en sí, el temple estava inondat d'una llum rosada... la porta era oberta... i el clar de lluna hi entrava... triomfalment!...

MIRRINA. — Amb quí?...

CALISA. — Tot sol!...

LAMPITO. — Però... qui l'havía oberta la porta?...

CALISA. — Era... l'Amor!... Jo vaig compendre aleshores que Venus havía escoltat les meves pregaries i no volía que'm morís sense haver conegut els misteris de l'amor!... I, naturalment, aprofitant-me de la porta oberta, vaig córrer a trobar a n'en Nicostrat, per a continuar la nit de nuvis que ja teníem començada!... Veu's-aquí tot lo que sé!...

LAMPITO. — Molt bé!... Es a dir que mentres jo, com una ximpleta, he guardat el jurament... i he tingut a ratlla al meu marit... tu... et burlaves de mi... en els braços den Nicostrat, eh? Lo que és aquesta me la pagaràs, noia!...

SALABACCA. — Oh!... Lampito, la del temperament excesiu!... Recorda't que Calisa no va jurar res... i, per lo tant, no és perjura!... No ha fet més que obeir a voluntats superiors, des del moment en que l'Amor ha obert la porta i Diana ha aguantat l'antorxa d'himeneu, mentres Venus reprenía possessió del séu temple!...

TOTS. —Es veritat!... Es veritat!... Ah!... sí, sí!...
AGATÓ. — (*Apart a Lisístrata.*) El poble s'ho creu!... Valor!... I que la teva eloqüencia hi dongui el cop de gracia!...
LISÍSTRATA. — Atenienses!... Qui no hi veu, en tots aquests fets, la justa mà dels Déus?...
TOTS. — Tots!... tots!... Oh!... sí, sí!... Tothom!...
LISÍSTRATA. — Ah! Tenía raó quan us deia que'ls Déus se'n cansaríen de la vostra toçudería?....
TOTS. — Sí, sí!...
LISÍSTRATA. — Acaben de manifestar la seva voluntat d'una manera clara, precisa i terminant!... No teniu més remei que donar-vos per entesos!... Obeiu-los, doncs, i feu la pau!...
TOTS. — Sí, sí, la pau!... La pau!...
AGATÓ. — La faràn!...
LICÓ. — Avui mateix!...
SALABACCA. — Prou guerra, doncs!...
LISÍSTRATA. — Visca la pau!... (*Amb un gran crit.*)
TOTS. — Visca!... Visca!...

TELO

BIBLIOTECA CATALANA DE VODEVIL

Publicació periòdica dels vodevils estrenats amb més èxit a Catalunya

Volum I: **Falten cinc minuts!**, vodevil en tres actes, de PAUL GAVAULT i GEORGES BERR, trad. catalana de SALVADOR VILAREGUT. (Agotat.)

Volum II: **La Pitets se'ns ha casat o caragol treu banya**, vodevil en tres actes de A. HENNEQUIN, trad. catalana de S. VINARDELL.

Volum III: **La primera vegada**, vodevil en tres actes, d'HENRI KEROUL i ALBERT BARRÉ, trad. de J. MALLOL.

Volum IV: **Capeau, marit**, vodevil en tres actes, de PAUL GAVAULT i MONEZY-EON, trad. catalana de D. BONAPLATA ALENTORN.

Volum V: **Les filles de Venus**, vodevil en quatre actes, de M. DONNAY, trad. catalana de S. VILAREGUT.

SEGUIRÁN, entre molts altres:

Volum VI: **Cuida't de l'Amelia**, vodevil en tres actes, de GEORGES FEYDEAU, trad. catalana de J. MOLINÉ.

El príncep de Rodolí, trad. de P. FERRATER D'ORDAL.

El suplici de Tàntal, trad. de J. MALLOL.

El gall seductor, trad. de A. RIBA ROS.

Les dònes de palla, trad. de J. AIMAMÍ.

De pares a fills, trad. de A. GUILLOT.

El desitjat, trad. de D. BONAPLATA ALENTORN i P. FERRATER D'ORDAL.